TMR KLUKA

GAZETA WYDAWANA PRZEZ TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW RYDUŁTÓW OD 1994 ROKU

Nr 423 ISSN 146-9271 miesięcznik 15 marca 2021 2,50 zł (w tym 8%VAT)

ISSN 0142-6923

9 770142 692715

Rydułtowy i gminy powiatu wodzisławskiego oraz rybnickiego

W niektórych ogródkach
… już wiosna

W numerze:

- *Kronika SP nr 3*
- *Wieści z Gminy Lyski*
- *Wele byfyja*
- *Historia Rydułtów w datach*
- *Z życia Miasta*
- *Podania śląskie*
- *Sprawozdanie z prac Burmistrza*
- *Rozważania Prezesa*
- *O zdrowiu*
- *Kalendarium*
- *Poezje*
- *Aktualności*
- *I dużo więcej ...*

Redaktor wydania:
Joanna Rusok

Redaktor wydania:
Janina Oleś

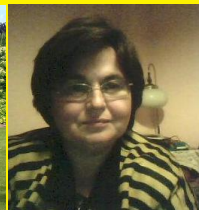

KINO POLONIA

39

KINO
Wawel

Schlafhaus Karlschacht

Rydultowy. Dworzec

Karlschacht

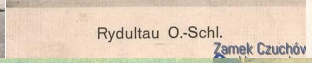
Rydultau O.-Schl.
Zamek Czuchów

Gruß aus Rydultau, O.-S. – Birkultauerstraße

Gruß aus Rydultau O.-S. – Kirche

Bahnhof Czernitz O.-S.

Gruß aus Rydultau O.-S. – Karlschachtstraße
Zamek Czuchów

Charlottegrube O.-S.
Zamek Czuchów

KINO WAWEL KINO
KSERO

Kronika Szkoły Podstawowej nr 3 w Rydułtowach
część 20

Tłumaczył: Eryk Markiewka

1895

Ponieważ 27 stycznia przypadał na niedzielę, uroczystość urodzin Cesarza obchodzono przepisowo w dniu 26 stycznia . Uroczystość rozpoczęto modlitwą i pieśnią „To jest dzień Pana". Następnie Pierwszy nauczyciel Kurzeja wygłosił uroczysta mowę, w której podkreślił zasługi niemieckiego cesarza W.I. Zagrzewał młodzież do miłości wobec domu panującego Hohenzollern i wezwał do świadomego spełnienia praw narodu. Ostrzegał przed socjaldemokratycznymi burzycielami, a na sercu kładł spokój jako najwyższe szczęście. Po tym odśpiewano 8 pieśni patriotycznych i deklamowano 4 wiersze. Mała przemowa zapoznała malców o znaczeniu tego faktu, a obraz „Cesarz w rodzinie" sprawił im widoczną radość. Przez trzykrotne muzyczne „Hoch" i chorał „Pan nasz Bóg" uroczystość została zakończona. Budynek szkolny został oflagowany pięcioma chorągwiami.

Tegoroczny egzamin wielkanocny odbył sie 21 IV. Jego wyniki były zadowalające, z wyjątkiem rachunków. Podczas zastępstwa klasa wyższa wyraźnie została w tyle . Pewnie z tego powodu oceny spadły o jeden stopień w stosunku do poprzedniego roku. W terminie wielkanocnym zwolnionych zostało 5 uczniów, 6 szukało dyspenzy, jednak zostali odprawieni. Tegoroczne przyjęcie dało 35 nowicjuszy . Przez to liczba uczniów wzrosła o 30.

Tegoroczna uroczystość Sedanu była przeprowadzona według przepisów oraz połączona z uroczystością szkolną i świętem ludowym. Uroczystość zadowoliła wszystkich obecnych.

Na koniec wakacji jesiennych 16.9.95 zwolniono 4 uczniów, którzy dopiero 30 czerwca ukończyli 14 rok życia.

Na tegorocznej wystawie owoców w Bytomiu przyznano tutejszym i Pierwszemu nauczycielowi dyplom i Srebrny Medal zasługi za owoce i warzywa.

c.d.n

Drugie życie zapomnianych polskich warzyw

Nie samym burakiem i marchewką stała dawna polska kuchnia. Zapomniane warzywa wracają do łask - niektóre z impetem, a inne po cichu, „tylnymi drzwiami".

Bulwy, czyli topinambur

O słoneczniku bulwiastym, czyli topinamburze, jest głośno od paru lat. Do kuchni polskiej trafił w XVII wieku i jeszcze przed 1939 r. zwano go po prostu bulwami. Zniknął ze stołów, ale nie z ogródków – te rośliny często rosły przy domach. Najstarsza zachowana polska książka kucharska "Compendium Ferculorum" z 1682 r. polecała bulwy jako dodatki do dań mięsnych i rybnych. Nadworny kuchmistrz ostatniego króla Polski Stanisława Augusta Poniatowskiego, Paul Tremo, podawał je w sosie na bazie rosołu z masłem i cytryną. Nie wszyscy uważali, że są smaczne. Niektórzy autorzy popularnych dzieł z XVIII w. nie poświęcali bulwom wiele czasu twierdząc, że "nie są wyborne", albo że mają "odór przeraźliwy, podobny do pluskwy". Mimo to w XIX w. były nadal powszechnie dostępne, a propagatorki jarskiej kuchni polecały je ze względów zdrowotnych. Uważały, że są "bardzo smaczną, delikatną i tanią jarzyną". Podawano je smażone, w tym panierowane w jajku i bułce czy lanym cieście, zapiekane z parmezanem, sosem pomidorowym, głogowym lub grzybowym; czy nawet z francuska z cenionym winegretem. W XX wieku bulwy przegrały jednak z ziemniakami.

Jarmuż

Uprawiany w czasach starożytnych, do Polski dotarł przed wiekami. Przez to, że był odporny na chłód i mróz, nadawał się sie świetnie do uprawy w ostrym klimacie. Ceniono jego zdrowotne właściwości. Jego zastosowanie kulinarne bywało niekiedy zaskakujące, bo np. w XVII w. soku z jarmużu używano do farbowania na zielono kołacza migdałowego – po to, by przypominał pistacjowy! W XVIII i XIX w. był przygotowywany podobnie jak szpinak: blanszowany, duszony, przecierany i podlewany śmietaną. Popularnym dodatkiem do jarmużu były jadalne kasztany, jajka, boczek albo kiełbasa. Z początku XX w. pochodzi również przepis na pierożki z jarmużem.

Po 1945 r. można było poczytać o jarmużu jedynie w poradnikach dla działkowców amatorów. Gdy kilka lat temu powrócił do kuchni z impetem, to już w innej odsłonie, lżejszej i bardziej nowoczesnej - w postaci chipsów, zup, składnika sałatek, zdrowotnych smoothies czy jednogarnkowców.

Karczochy

Uprawa karczocha kojarzy się z południem Francji czy Włoch, a tymczasem te warzywa rosły w Polsce już kilkaset lat temu. Za najlepsze w kraju uchodziły karczochy krakowskie. Mimo surowego klimatu, były uprawiane w częściowo osłoniętych, zwróconych na południe miejscach; zimą ogradzano je i przykrywano. Nasi przodkowie uważali, że karczochy są dla smakoszy i mają cudowne właściwości, np. dzięki ich spożywaniu kobiety rodzą chłopców. W XVII w. kuchnia polska znała sposoby na ich wykorzystanie w duszonych mięsach, rybach albo pasztetach, choć przyznać trzeba, że u zagorzałych Sarmatów nie budziły pożądania – ci ostatni woleli bigos. W XIX w. karczochy stanowiły głównie wykwintny dodatek, składnik sałat podawanych podczas wystawnych śniadania i obiadów. Jadano je z zimnymi sosami, ale też na ciepło z sezonowymi warzywami, np. bobem. Uważano zresztą, że ich uprawa jest łatwa. Co z tego, skoro za PRL-u skojarzenia z burżuazyjnym rozpasaniem spowodowały, że musiały zniknąć z proletariackiego jadłospisu. Po kilkudziesięciu latach nieobecności w kuchni, powraca się do ich uprawy pod Krakowem – w sklepach, obok włoskich, bywają właśnie te z południa Polski. I wcale nie są od włoskich tańsze.

Kardy

Kardy (zwane też karczochem hiszpańskim), o których wspominają osiemnastowieczne polskie dzieła botaniczne, również były warzywem "bogatych". Jedna z czołowych polskich autorek kulinarnych, Ochorowicz – Monatowa (jej "Uniwersalna Książka Kucharska" w latach 50-ych ubiegłego wieku została przetłumaczona na język angielski) pisała, że białe łodygi stanowią bardzo delikatną jarzynę zimową, wyśmienitą zwłaszcza z prostym sosem na bazie rosołu, masła i cytryny albo z grzankami ze szpikiem wołowym. W 1934 r. kardy tak podane podczas wytwornego obiadu wydanego dla dyplomatów przez Prezydenta Ignacego Mościckiego zostały skrytykowane przez obrońców polskości. Apelowali oni, aby "wielkie obiady w wielkich polskich domach wykazywały znamiona narodowej kuchni i oparte były na wyborowych krajowych produktach, które w ten sposób uzyskiwałyby zasłużony rozgłos w sferach dostojników świata, na przykład barszczem, bigosem i zrazami, ewentualnie sielawami z jezior, płastugami i węgorzami z polskiego morza".

Pasternak

Jeszcze parę dekad temu pasternak, o którym mowa jest w popularnym dziecięcym powiedzonku "figa z makiem z pasternakiem" nie budził żadnych pozytywnych kulinarnych skojarzeń. Od niedawna jest na nowo doceniany. Bywa dostępny częściej, niż mogłoby się wydawać – np. parę lat temu inspektorzy handlowi zwracali uwagę, że polskie supermarkety oferują korzeń pasternaku z importu jako korzeń pietruszki. Badacz kuchni polskiej z początku XX w. Józef Peszke, który analizował "Rachunki" króla Władysława Jagiełły (XV w) potwierdził, że pasternak figurował w spisie dworskich rachunków: podawano go w dni postne do ryb, uprawiano w dobrach królewskich i sprzedawano na targach. W XVIII w. występował koło marchwi jako nieodłączny składnik staropolskich zup i gąszczów (bardzo gęstych sosów, przypominających pesto) oraz dodatek do mięs. Korzeń pasternaku smażony w cukrze uważano za dobry na żołądek. O ile jeszcze w XIX w. z łatwością można znaleźć przepisy z pasternakiem, to już w okresie dwudziestolecia międzywo-

jennego są dość rzadkie. Dzisiaj piecze się go z przyprawami, robi czipsy albo zupy kremy.

Salsefia i wężymord (scorzonera)

Oba warzywa znano już w starożytności, a z czasem trafiły do Europy Środkowej. Przyrządzano je jak szparagi: w sosie holenderskim, beszamelu, smażone i panierowane, w cieście naleśnikowym. Jedna z przedwojennych propagatorek warzyw opisując zastosowanie salsefii i scorzonery podkreślała, że są "bardzo pożyteczne dla organizmu i smaczne, jeśli dobrze przyrządzone". Zauważano już wtedy, że "przy niesłychanie nerwowym, pełnym niepokoju życiu, które prowadzimy, przy siedzącym zajęciu i jednoczesnej ciągłej pracy mózgu, mięso w większej ilości i parę razy na dzień (a zwłaszcza wieczorem) spożywane, przynosi wielorakie szkody ustrojowi ludzkiemu, a dziś jest pewnikiem, że należy spożywać przede wszystkim dużo jarzyn i owoców, a także nabiału, mięso zaś uważać tylko za dodatek do nich, stosunkowo niewielki". Ta uwaga zachowuje aktualność i dzisiaj. Od pewnego czasu bywają na bazarach albo w małych warzywniakach specjalizujących się w rzadko spotykanych warzywach, a także sporadycznie w restauracjach.

Boćwina

Polska kuchnia kojarzy się wielu obcokrajowcom z burakami. I faktycznie są jadane od niepamiętnych czasów. Niewielu wie jednak, że to właśnie popularna wśród osób dbających o dietę modna od paru lat boćwina, czyli burak liściasty, a nie jego bulwiasty kuzyn, był najpierw uprawiany w Polsce. Historią buraków zajął się na przełomie XIX i XX wieku Józef Rostafiński, botanik i profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wg jego badań w średniowiecznej Polsce znana była tylko liściasta ich odmiana. Bulwiaste buraki sprowadzono z Włoch dopiero w epoce renesansu. Pieczono je albo dodawano do kiszonej kapusty w celu nadania różowej barwy. Dopiero z czasem zaczęto je kisić, a w XIX w. barszcz z bulwiastych buraków gotowano w każdym domu. Ulepszenie upraw buraka korzeniowego i zbóż wyrugowało z użycia starszą, liściastą odmianę. Już na początku XVII w. w uważano ją za strawę ubogich; przetrwała gdzieniegdzie w prywatnych uprawach, a o jej istnieniu przypominały nieliczne pozycje.

Dynia

Dynia była w przeszłości bardzo pospolitą jarzyną, którą jadał przeważnie lud wiejski lub nawet dawano ją bydłu. Wzmianki o uprawie dyni na ziemiach polskich pochodzą z XVI w., z dzieł poświęconych botanice – stąd wiadomo, że już wówczas ceniono jej walory jako dobrze wpływające na żołądek. W słynnym "Herbarzu" Szymona Syreniusza (XVI/XVII w.) podana jest receptura na polewki z dyni z mlekiem i przyprawami korzennymi albo z serem i kwaskowatym agrestem. Obtaczano ją nawet w mące i smażono w maśle lub oliwie. W XVII w. przyrodnik Jan Krzysztof Kluk przytacza przepis na kluseczki z dyni z dodakiem mąki pszennej, chleb dyniowy lub nawet tort z przyprawami korzennymi – dania, które z pewnością wzbudziłyby zainteresowanie i dzisiaj. Dziewiętnastowieczne autorki wskazywały, że gdy się ją odpowiednio przyrządzi, to jest smaczna i bardzo lekkostrawna. Po 1945 r. dynię co prawda uprawiano, ale jej kulinarne zastosowanie ograniczało się – można powiedzieć – do marynowanej w occie. Musiała poczekać kilkadziesiąt lat, by doczekać się prawdziwego kulinarnego renesansu w Polsce. Teraz rozmaite jej odmiany są łatwo dostępne, a książki i blogi kulinarne pękają w szwach od przepisów na zupy, placki , zapiekanki czy ciasta.

Rzepa i czarna rzepa

O bohaterce kultowego, przedwojennego wiersza "Rzepka", autorstwa jednego z czołowych poetów okresu dwudziestolecia międzywojennego – Juliana Tuwima – wspominały już źródła średniowieczne. Rzepa była podstawą wyżywienia niższych warstw społecznych, ale też jadano ją na dworze królewskim – na co dzień jak i w czasie postu. Na surowo, gotowaną lub pieczoną w popiele. Na zimę suszono ją w dymie, ta zwała się "rzepą wędzoną". Wierzono w jej wzmacniające właściwości. W XIX w. gotowano ją jak brukiew, podawano "a la polonaise" czyli ze zrumienioną w maśle bułką tartą lub z sosem na zasmażce, czasami faszerowaną lub duszoną z kiełbaskami. Rzepę kiszoną polecano dla osób ze słabym żołądkiem. Powiedzenie "zdrowy jak rzepa" nadal funkcjonuje, ale choć pełna witamin, nie jest tak łatwo dostępna i nie powraca tak przebojowo jak jarmuż.

Symbol czasów biedy i wojny - Brukiew czyli karpiel

Brukiew na mieszczańskich stołach, a karpiel u chłopów - była jedną z podstaw jadłospisu niższych warstw społecznych w dawnej kuchni (lądowała przeważnie w posilnej polewce z ziemniaków i fasoli), a w czasie wojen podstawą diety ogółu. Zapewne dlatego, poza lokalnymi specjalnościami kuchni regionalnej jak np smaczna kaszubska zupa z brukwi na gęsinie z majerankiem – została wyparta z kulinarnej świadomości. Brukiew nie kojarzyła się z niczym przyjemnym ani smacznym. W starych książkach kucharskich przepisy na brukiew są proste: albo podawano jako puree, bądź też gotowaną i serwowaną z tłustymi mięsiwami (np. boczkiem albo baraniną), a sporadycznie w surówce z utartym chrzanem, cebulą i zieleniną w majonezie. Poza tym, że eksperymentują z nią niekiedy szefowie kuchni, to bardzo trudno ją zdobyć i chyba właśnie brukiew z powszechnych dawniej warzyw ma największe trudności z powrotem na stoły.

Magdalena Kasprzyk - Chevriaux, listopad 2015

https://culture.pl/pl/artykul/drugie-zycie-zapomnianych-polskich-warzyw

Lucjan Malinowski, autor zbioru, którego fragmenty prezentujemy wybierając się w 1869 roku w słynną podróż etnograficzną na Śląsk poruszał się śladami Józefa Lompy. Byłoby wspaniale, gdyby pamięć o tym wspaniałym Ślązaku nie zaginęła!

Podania

Jak schwytano Torgolika

Torgolik był z Łomnej. Tego też żaden nie mógł ze świata zegnać, bo go nie mógł ze żadnej zbroje zabić, jeny z jego własnej. A robił w tej dziedzinie wielką przeciwność (wiele krzywd).

Miał kmotra w tej samej dziedzinie, a ten kmoter, kiedy już wiedział, że (tamten) wielką krzywdę w tej obcy robi, to się ulutował, a starał się o to, jakoby przyjść do tego, aby mógł swojego kmotra Torgolika ze świata schłanić (zgładzić).

Raz szli społem do karczmy. Tam sobie dobrze popili. Jak szli z tej karczmy, przyszło im iść przez jedną ławkę na rzece. Tak ten Jano powiedział swojemu kmotrowi:

- Kmotrzyku, dajcie mi tę waszą zbrój, boście są godnie napici, aby się wam jakie nieszczęście nie stało.

I ten mu dał swój karabin, a puścił go przez tę ławkę po przodku. On szedł za nim i strzelił do niego. Ten się wertnął (obrócił się) a zaklął mu, a chciał do niego obuszkiem ciąć, ale go chybił i wciął cały obuszek do ławki aż po tylec. Więcej już nie mógł nic zrobić temu swojemu kmotrowi.

Tak ten kmoter Jano z Rzeki wziął Torgolika i tam pochował do ziemie. Od tych czas jest powiadane:

Jano z Rzeki kopidoł,
Torgolika przykidoł (przysypał, zakopał).

Powieści moralne

Jak zmarzniętego ratować

Był taki mały, mizerny chłop. Zaszedł do Jabłonkowa i godnie się tam napił. A było to zimowym czasem. A szedł tamstela nazadź, a w ceście osłabł i został leżeć na śniegu. Ci, co szli z nim, to go tam odeszli. On na długiej nocy przemarzł. Kiej go na drugi dzień hladali, naszli go jeszcze tchnącego. Zaprowadzili go do jednej chałupy, ale go już opamiętać (przywrócić do przytomności) nie mogli, bo go do ciepłej izby dali.

Tak się stało potem: kiej się ta rzecz rozgłosiła, to ksiądz jeden katolicki przy kazaniu przytoczył, iże nie trzeba człowieka kludzić do ciepła, kiery jest tak przemarźniony, ale go trzeba pierwej śniegiem trzeć, aże przydzie ku żywotu.

Jeden chłop też tam był w kościele, co się też rad napił, i słyszał to. Ale wtedy ani do karczmy się nie wstawił. Przyszedł do domu smutny, ani jeść nie mógł. Baba się go pytała, co się mu stało, że tak nic nie ma chęci do jadła. On ale tak prawił, iże ksiądz prawił na kazaniu, iże nie trzeba człowieka zmarźnionego do ciepłej izby kludzić, że go trzeba śniegiem trzeć, aż się opamięta.

- Ale Kidyby to było w zimie, to bych temu wierzył, ale w lecie, kanyby lodu wziął?

Baba mu prawiła na to:

- Ty głupi chłopie, dyć przeca w lecie żaden nie zmarznie.

I tak chłopa przykludziła do rozumu.

Kto pod kim dołki kopie...

Jeden człowiek miał jednego syna i dał mu taki przykład:

- Kiej idzie kole kościoła, coby się dycki stawił, coby go nie minął.

I on też tak robił.

Potem mu się trafiło, że się dostał do królewskiej służby i był z niego człowiek szykowny. Król mu barzo przał. Drudzy służebnicy mu tego zawiścili, że jest tak u króla zacny. Różne spekulacje na niego zbierali, aż go tak daleko uwiedli, że on jest człowiekiem nicpotem i fałeszny. I król im troszkę uwierzył. Aż tak długo króla namówili, że go o jego żywot przywiedli.

Był wapiennik co prawił wapno. Tak na niego uznano było, coby posłać go wczas rano do tego wapiennika, a ten wapiennik miał naprzód rozkaz: kiery tam pierwszy ze sługów królewskich przyjdzie rano, żeby go wchynął (wrzucił) do pieca. I tego tam pierwszego posłali. Ale onemu trefiło iść kole kościoła i stawił się do kościoła.

A ten, co na niego sztuderował (wymyślał coś na kogoś, oczerniał) tę zgubę, bieżał za krótki czas do tego wapiennika, coby rychlej wiedział, jeśli już ten jest w piecu. Ale tam był pierwej niż ten. Wapiennik wziął tego i wchynął do pieca.

Ten wyszedł z kościoła i przyszedł do wapiennika, ale już przyszedł drugi. Ten już był w piecu, kiery to na tego gotował.

Kto komu jamę kopie, sam do niej wpadnie.

O sprytnym siedlaku, jak przed królem sprawę wygrał

Jeden siedlak (rolnik, gospodarz) miał granice przy pańskim dworze. Orzy dworze była zagroda.

Państwo chciało się pozbyć tego siedlaka, tak go różnymi trapili ukustami (przykrościami). Jeden raz temu siedlakowi (rolnikowi, gospodarzowi) wyszła świnia do zagrody pańskiej, a miała czternaście prosiąt. Pan posłał po myśliwca i nastrzelił tę świnię, i prosięta wyzdychały.

Obskarżył pana, ale przy pierwszym terminie zaraz przegrał, tak apelirował. Wziął se mandatariusza a dał mu na darunek garniec miodu. Pan se też wziął mandatariusza tego samego, co ten chłop, ale o sobie nie wiedzieli. Dał mu na darunek tłustego wieprza.

Jak wyszedł wyrok, chłop zaś dostał przegrę. Zaszedł do tego mandatariusza i pytał się:

_ co się stało? On dał garniec miodu na darunek.

Od odpowiedział:

- Tak. No przyszedł wieprz, wywrócił mi miód, cóżech z tego miał?

Jak (siedlak) usłyszał, że król będzie odbierać suplikacje, dał pisać prędko pismo jedno i drugie, ale mu to cofnęli nazad, że to nic nie płaci.

Dzień przyszedł odbierania suplikacyj. Siedlak już nie wierzył pisarzom. napisał se sam. Upisał na papierze zagrodę pańską, swoją zagrodę zaraz kole niej, a potem upisał świnię.

Napisał też tych czternaście prosiąt, myśliwca z flintą i zawrzył papier.

Poszedł do miasta, jak odbierali suplikacje, to on też swoją podał. Naznaczyli im czas trzech dni na odpowiedź.

Jak przyszedł czas, przehledali suplikacje, najdli pobabrany papier, przedstawili królowi, że ktoś zrobił błazna z nich. Król cierpliwy kazał zwołać wszyckich ludzi, co mieli suplikacje i pytał się:

- Jeśli każdy pozna swoje pismo?

Jak rozebrali wszycie pisma, nie było, jeny ten papier.

Stoi chłop. Pytają się go.

- Ty też tu masz?

A on odpowiedział:

- Mam.

- A poznałbyś ją?

Odpowiedział im:

- Poznam.

Ukazali mu i przyznał się do tego.

Mówią do niego:

- Jako to jest napisane, że oni tego przeczytać nie możą?

Tak on czytał:

- To jes tak! To je moja chałupa. To je moja zagroda. To je pańska zagroda. To je świnia. To są prosięta, co szły do tej zagrody. A to je myśliwiec, co przyszedł i zastrzelił mi tę świnię. Zrobił mi wielką szkodę, bo se nie chce pan płota grodzić.

- My ci, chłopie, jeszcze nie rozumiemy. Powiedz jeszcze raz.

- No, to jest tak, jakdyby oni byli świnia a szliby do tej zagrody. A ten pan posłał po myśliwca, co to stoi i ten zastrzelił mi tę świnię, a prosięta wszyckie zdechły.

- Terazechmy porozumieli dziepro – odpowiedziała rejencja.

Dali chłopu kartkę, pięćdziesiąt twardych (złotych talarów) i kazali iść do dom, że już jest wysłuchany.

Jak przyszedł do dom, państwo już miało nakazane, że się ma z chłopem pojednać. Posłali po chłopa zaraz. Pytają się:

- Na co on szedł do króla? Jako tam przyszedł?

Odpowiedział, że se swoją ręką pisał suplikacyj. Odpowiedzieli mu:

- Nie znasz litery napisać, a takie rzeczy do królaś napisał. Doczekaj, co ci się stanie, aż sentenc przydzie.

Tak go straszyli. On się uśmiechnął i prawi:

- Już jest wyrok w kabzie.

I wyjął tę kartkę z kabzy, bo nie wiedział, co to jest, bo jeszcze nigdy tak moc pieniędzy nie miał, jeszcze papierowych.

Pan się go pytał:

- Cóż chcesz za tę świnię i za te prosięta?

Odpowiedział:

Co tam uznali, tela odbiorę.

Jakie przestrogi dawał ojciec synowi

Jeden ojciec był już bardzo stary. (Jak) się rozniemógł, tak zawołał swego syna i prawił mu, że mu jeszcze powie trzy rzeczy: „często do przyjacieli nie chodzić, bydła żadnemu nie dawać, takiej żony, abyś se nie brał, co jej nie będzie świadomy".

Po śmierci ojca on obdzierżył ten majątek. Jeden raz pojęczał kobyły sąsiadowi, a ta kobyła była zgrzebna (źrebna). I poszedł do swoich przyjacieli, i widział tam tego sąsiada robić tą kobyłą. Siadnął se za krzak i dziwował się mu. Ten sąsiad bardzo mu tę kobyłę prał, tak ta kobyła mu na ziemię padła i zaraz się mu ogrzebiła. Wziął to grzebię (źrebię) i ciepnął za ciernie. Ten se spomniał słowa swojego ojca, jak mu przy śmierci powiadał, że aby bydła w cudze ręce nie dawał.

Tak szedł do tego swojego przyjaciela, a ci przyjaciele byli w kościele, jeny same dzieci doma były. Te dzieci powiadały zaraz, że mają kołacze napieczone, iże mamulka, jak szli do kościoła, wszycko poschroniali i mają ban piwa pod ławą. Na zelu (sprzęt domowy) wielka kiełbasa, a na wieszce (górna część pieca) pieca są kreple na misie.

Tak ci przyjaciele z kościoła przyszli i bardzo się ścieżowali (skarżyć się) mu, że są bardzo teraz ubodzy, że im nie stykło piec kołaczy. Nie mają nic nagotowane na te święta. I tak im prawił, że im chce powiedzieć trzy rzeczy, co się mu cestą stały:

Szedł przez las i potkał gada, a był taki wielki, jak ta kiełbasa na misie w zelu. I rozetknął (rozerwał) na tela kąsków, ile krepli na tej wieszce, a krew tak z niego ciekła, jak tego piwa w banku pod ławą.

I przypomniał se na słowa swojego ojca, które przy śmierci powiedział, aby często do przyjacieli nie chodził.

Potem zaprosił ich na wesele, bo się będzie żenił, aby przyszli, i oni mu obiecali na to wesele przyjść.

Dzień przed weselem szedł do swojej młodej pani, aby też wszycko wyporządził. Tak tam był jeden drużba przy niej, co był też proszony. Tak się zaraz cofnął i nie szedł do izby, jeny wlazł do tej komory, kaj ona legała. Wlazł pod łóżko i tam se legnął. Czakał, aż se legną. jak przyszli, tak se legli pięknie do łóżka. Wtedy on stanął a urżnął mu kąsek pod kołnierzem płaszcza, na ukos, coby się mógł przeświadczyć.

Poszedł do dom. Na drugi dzień, jak wesele miało być i już goście zaproszeni wszyscy byli zebrani, tak ten młody pan tym wszyckim powiedział jeszcze trzy rzeczy, co mu ojciec przede śmiercią powiedział:

Aby bydła po cudzych rękach nie dawał.

- Tak wiesz ty, miły sąsiedzie, coś ty zrobił mojej kobyle, jakech ci ją pojczał. Takeś mi ją bardzo bił, aż mi się na polu ogrzebiła, potem-eś grzebię za ciernie wyciepnął.

Ale on się pocznął wymawiać.

Tak też powiedział po drugie:

Aby często do przyjacieli nie chodził.

- Ty miły przyjacielu! Jak ja do ciebie przyszedł, Toś ty wszycko przede mną pochował.

Ale ten się pocznął wymawiać.

Jako on wie, prawił, że mu dzieci powiedziały, że mają bardzo wielką kiełbasę nagotowaną. Piwo stało pod ławą we żbanie, a kreple były na piecu na wierchu schowane.

Po trzecie:

Takiej żony cobych se nie brał, co jej świadomy nie będę.

- I ty, ma miła, coś ty wczora z tym drużbą leżała, to se go możesz wziąć, a jeśli nie wierzycie, oto kąsek z jego płaszcza wyrżnięty spod kołnierza. Jesi mu pasować będzie?

Pasowali i to mu się zrychtowało.

(Potem prawił):

-Tak se pojedzcie i napijcie się, a potem się zaś wszycy, jakeście się tu zebrali, rozejdźcie.

Źródło: „Powieści ludu na Śląsku" Wydawnictwo Literackie, Kraków 1953.

c.d.n

SPRAWOZDANIE z PRAC BURMISTRZA i URZĘDU

za okres od 21 stycznia 2021r. do 17 lutego 2021r.

Referat Inwestycji

1. MODERNIZACJA ULICY OFIAR TERRORU

W związku z warunkami atmosferycznymi wykonawca robót budowlanych, Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe TRANSKOM Robert Białdyga z Jaroszowa, obecnie nie prowadzi robót budowlanych.
Prowadzone są roboty porządkowe i zabezpieczające.
W dniu 4 lutego odbyła się narada z udziałem przedstawiciela firmy ORANGE w sprawie konieczności naprawy stropów istniejących studni teletechnicznych w terminie umożliwiającym realizację robót nawierzchniowych. Orange zajmie stanowisko w tej sprawie w terminie dwóch tygodni.
Termin wykonania: 30 czerwca
Wartość robót budowlanych: 4 671 989,97 zł.

2. REWITALIZACJA OSIEDLA KAROLA WRAZ Z UTWORZENIEM MIEJSCA USŁUG SPOŁECZNYCH PRZY ZBIORNIKU WODNYM MACHNIKOWIEC W RYDUŁTOWACH, w tym:

Rewitalizacja Osiedla Karola

1) W dniu 21 grudnia 2020 r. nastąpił odbiór końcowy robót budowlanych. Wykonawca robót, firma CELMAR spółka z o.o., zagospodarował teren wraz z przebudową kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację sanitarną, wykonał przyłącze kanalizacji deszczowej. Wykonano bramy, furtki, przęsła ogrodzeniowe, nową nawierzchnię na drogach osiedla i wjazdach, zmodernizowano plac zabaw (dołożono urządzenia zabawowe, wykonano bezpieczną nawierzchnię, zamontowano kamerę). Powstało miejsce integracji społecznej mieszkańców, ustawiono grill terenowy i ławki. Roboty realizowano od 3 lutego do 30- listopada 2020 r.

2) W dniu 21 grudnia 2020 r. nastąpił odbiór końcowy robót budowlanych. Wykonawcą robót była firma SZCZYRBA s.c. z Rogowa. Za nieterminowe wykonanie robót została naliczona kara umowna w wysokości 3 869,99 zł. Wykonano zagospodarowanie terenu w zakresie: dojść do poszczególnych budynków, podestów przed wejściami do budynków, schodów zewnętrznych, balustrad przy schodach, opasek żwirowych, drenażu opaskowego wokół dziewięciu budynków mieszkalnych, wykonano fundamenty wiatrołapów przy budynkach nr 11, 12, 14, 15, 20.
Roboty realizowano od 13 marca do 7 grudnia 20 20 r.
Inwestycja została rozliczona.
Wartość robót budowlanych: 3 728 787,70 zł.

3. PRZEBUDOWA TERENU PRZY ZBIORNIKU WODNYM „MACHNIKOWIEC" CELEM UTWORZENIA MIEJSCA USŁUG SPOŁECZNYCH – ETAP II

W dniu 2 lutego w Internetowej Bazie Konkurencyjności oraz na stronie Urzędu Miasta Rydułtowy opublikowano zaproszenie do złożenia oferty cenowej na prowadzenie nadzoru inwestorskiego nad realizacją robót budowlanych. W wyznaczonym terminie wpłynęło pięć ofert cenowych w kwotach od 18 450,00 zł do 39 852,00 zł brutto. Trwa weryfikacja ofert.
Po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty cenowej nastąpi zgłoszenie rozpoczęcia robót oraz przekazanie terenu budowy Wykonawcy.
Terminy przedmiotu umowy: 29 kwietnia 2022 r.
Wartość umowy: 1 642 000,00 zł.

4. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA BUDYNKU URZĘDU MIASTA

Przygotowywane są materiały celem rozpoczęcia procedury przetargowej na wykonanie robót budowlanych związanych z usprawnieniem wentylacji starej części Urzędu Miasta.

5. PRZYŁĄCZENIE BUDYNKÓW MIESZKALNYCH NA OSIEDLU KAROLA DO CIEPŁOCIĄGU WRAZ Z ICH TERMOMODERNIZACJĄ

Wykonawca robót budowlanych, Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Ecomplex" Ewa Grinspek z siedzibą w Łukowie Śl., wykonał roboty murarskie wraz z wieńcami żelbetowymi dziesięciu nowych wiatrołapów budynków mieszkalnych. Zakończono również wykonywanie stężeń budynków (tzw. ankrowanie) oraz przystąpiono do realizacji robót budowanych związanych z izolacją przeciwwilgociową – injekcja ścian zewnętrznych budynków. Z uwagi na panujące warunki atmosferyczne wszystkie roboty budowlane prowadzone na zewnątrz budynków zostały przerwane. Trwają prace wewnątrz budynków – wykonywanie posadzek w budynkach nr 15 i 12 oraz roboty instalacyjne.

Termin wykonania: 15 październik

Wartość robót budowlanych: 5 110 272,29 zł brutto

6. POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W MIESZKALNYCH BUDYNKACH KOMUNALNYCH

1) **Budynek przy u. Radoszowskiej 123**

Wykonawca robót budowlanych, Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Ecomplex" Ewa Grinspek z siedzibą w Łukowie Śl., rozpoczął prace przygotowawcze do przeprowadzenia termomodernizacji. Prace zewnętrzne zależne są od panujących warunków atmosferycznych i w momencie ich pogorszenia zostają przerwane. Wewnątrz budynku trwają prace związane z przygotowaniem pomieszczenia wymiennikowni.

Termin wykonania: 6 maj

Wartość umowy: 590 929,46 zł brutto

2) **Budynek przy u. Barwnej 1**

W dniu 12 lutego został ogłoszony przetarg nieograniczony na prowadzenie nadzoru inwestorskiego dla robót budowlanych. Termin składania ofert upływa dnia 22 lutego.

3) **Budynek przy ul. Gen. Józefa Bema 103 a**

Wykonawca robót budowlanych, Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „Ecomplex" Ewa Grinspek z siedzibą w Łukowie Śl., rozpoczął prace przygotowawcze do przeprowadzenia termomodernizacji. Prace zewnętrzne zależne są od panujących warunków atmosferycznych i w momencie ich pogorszenia zostają przerwane. Wewnątrz budynku trwają prace związane z przygotowaniem pomieszczenia kotłowni.

Termin wykonania: 6 maj.

Wartość umowy: 444 621,45 zł brutto

4) **Budynek przy ul. Plebiscytowej 37**

Wykonawca robót budowlanych, Firma Budowlana „FACH BUD" Krzysztof Lasyk z siedzibą w Kietrzu, rozpoczął prace wewnątrz budynku na poziomie piwnic i na poddaszu nieużytkowym.

Termin wykonania: 23 sierpień.

Wartość umowy: 681 423,28 zł

5) **Budynek przy ul. Gen. Józefa Bema 6,6a oraz budynek przy ul. Gen. Józefa Bema 28**

W dniu 26 stycznia podpisano umowę na wykonanie dokumentacji projektowej dla termomodernizacji budynków z panem Waldemarem Boberem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą: Studio Architektury Waldemar Bober z siedzibą w Radlinie. Trwają prace projektowe.

Termin wykonania dla każdego z budynków: 26 czerwca.

Wartość umowy dla każdego z budynków: 31 365,00 zł

7. MODERNIZACJA BUDYNKU SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2

W dniu 29 stycznia odbyło się spotkanie z projektantem. Ustalono ostateczne rozmieszczenie projektowanych pomieszczeń oraz dokonano ustaleń co do sposobu zagospodarowania obiektu, uwzględniając wymagania wynikające z przepisów p. poż. i BHP. Trwają prace projektowe realizowane przez Pracownię Projektową „PIK" s.c. Anna i Maciej Pindurowie z siedzibą w Żorach.
Wartość umowy : 78 388,70 zł brutto
Termin wykonania : 2 lipca.

8. UTWARDZENIE TERENU PRZY UL. W. KORFANTEGO.

Trwa weryfikacja dostarczonej przez projektanta dokumentacji technicznej.

Prace projektowe realizuje Waldemar Bober prowadzący działalność pod nazwą: „Studio Architektury Bober Waldemar Bober".

9. MODERNIZACJA BUDYNKU ŻŁOBKA – WINDA

Przygotowuje się materiały do zapytania ofertowego na dostawę i montaż nowej windy towarowej (gastronomicznej) w budynku żłobka na Osiedlu Orłowiec

Kartka z kalendarza Marzec

- 1 marca obchodzimy w Polsce Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych"
- 3 marca obchodzimy Międzynarodowy Dzień Pisarza i Międzynarodowy Dzień Chorego
- 8 marca obchodzimy Dzień Kobiet
- 10 marca obchodzimy Dzień Mężczyzny
- 17 marca obchodzimy Dzień Patryka (jest to także Narodowe Święto Irlandii i Dzień Piwa)
- w 1445 roku J. Gutenberg uruchomił pierwszą prasę drukarską
- w 1596 roku Król Zygmund III Waza przeniósł stolicę z Krakowa do Warszawy
- w 1794 roku urodził się generał Józef Bem, znany w późniejszych latach także jako Murad Pasza herbu Bem
- w 1794 roku miało miejsce złożenie przysięgi na rynku w Krakowie przez T. Kościuszkę
- w 1865 roku urodził się Gabriel Narutowicz, pierwszy prezydent Rzeczpospolitej Polski
- w 1918 roku w Rydułtowach urodził się Józef Burzywoda, w czasie II Wojny Światowej oficer Wojska Polskiego w stopniu p. por., w harcerstwie - członka K.H. Rydułtowy w stopniu phm. Zginął pod Monte Cassino. Jego grób znajduje się w Loretto we Włoszech
- w 1921 roku na Górnym Śląsku odbył się plebiscyt
- w 1921 roku urodził się ks. Franciszek Blachnicki
- założyciel ruchu „Światło - Życie". Ksiądz Blachnicki był także instruktorem ZHP w stopniu ćwika
- w 1953 roku zmarł Józef Stalin
- w 1945 roku miały miejsce Zaślubiny Polski z morzem bałtyckim (w zaślubinach brał udział Antoni Waler z Rydułtów)
- w 1945 roku miało miejsce wyzwolenie Rydułtów
- w 1956 roku zmarł Bolesław Bierut
- w 1966 roku władze Polski odmówiły wjazdu do naszego kraju Papieżowi Pawłowi VI
- w 1982 roku zmarł dh Konrad Rezner, instruktor ZHP w stopniu hm. Był wieloletnim Komendantem Środowiska Rydułtowy
- w 1990 roku Michaił Gorbaczow został prezydentem ZSRR
- w 1992 roku podczas sesji Rady Miasta wybrano Zbigniewa Seemanna Burmistrzem Miasta Rydułtowy
- w 1996 roku otwarto Urząd Pocztowy przy ul. Plebiscytowej
- w 1996 roku Burmistrz miasta powołała „Miejski Ośrodek Dyspozycyjny"
- w 1998 roku rydułtowianka p. Krystyna Garbas wzięła udział w I Wielkim Zlocie Krystyn, a od 2007 roku znalazła się w elitarnym „Albumie Krystyn Śląskich" autorstwa Janiny Nasierowskiej
- w 1999 roku dekretem ks. Arcybiskupa Katowickiego Damiana Zimonia Kalwaria Pszowska stała się pełnoprawną parafią
- w 1999 roku zmarła dh Jadwiga Jeż - Kopkowa, harcmistrzyni ZHP KH Rydułtowy w latach 1938 - 1939
- w 2002 roku miał miejsce tragiczny wybuch metanu na Kopalni Rydułtowy, w wyniku którego poparzonych zostało 10 górników - trzech zmarło
- w 2009 roku w Domu Muzyki i Tańca w Zabrzu wśród 50-ciu najbardziej wpływowych kobiet województwa śląskiego została uhonorowana Burmistrz Miasta Rydułtowy Kornelia Newy
- w 2010 roku w Liceum z okazji „Dnia amerykańskiego" gościem był Konsul Generalny USA w Krakowie.

Zebrał: Stanisław Brzęczek

Co dalej z węglem?

Ulga termomodernizacyjna

Ulga przysługuje podatnikowi, który jest właścicielem lub współwłaścicielem budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Ulga termomodernizacyjna pozwala na odliczeniu od dochodu wydatków do wysokości 53000zł poniesionych na termomodernizację budynku jednorodzinnego. Ulga podatkowa może się łączyć z dotacją z Programu Czyste Powietrze. Co należy rozumieć przez przedsięwzięcie termomodernizacyjne? To; zastosowanie takich ulepszeń, technologii ,ocieplania budynku, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania budynku mieszkalnego. Jeśli podatnik odliczył koszty np. materiałowe na ocieplenie a w okresie 3 lat nie dokonał termomodernizacji podatnik jest zobowiązany do zwrotu uzyskanej ulgi.

Co dalej z kotłami węglowymi i dotacjami na ich wymianę

2 lutego Rada Ministrów przyjęła „Politykę energetyczną Polski do 2040 roku". Z tej uchwały wynika, że do 2030 roku nastąpi w miastach odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych.(na terenach wiejskich do 2040 roku)Wszyscy ,którzy decydują się więc na wymianę kotłów tzw 5 klasy muszą się zastanowić czy warto to robić. Niestety trzeba się decydować na inne źródła ogrzewania. Zasadnym jest też pytanie o sens dotacji na kotły węglowe.

„Śląski okrągły stół"

Gminy górnicze oraz przedstawiciele branży około górniczej domagają się konstruktywnej debaty na temat czekającej transformacji górniczej i energetycznej. Apele w tej sprawie wnioskodawcy wystosowali do najwyższych Władz. Sygnatariusze apelu w piśmie przypominają ,że nasz Region zamieszkuje ponad 4,5 mln ludzi, z czego 83 tys to górnicy a 400 tys osób jest powiązanych pracą z górnictwem. W czasie debat winno się wypracować wspólne cele działań, które umożliwią przekształcenie naszego regionu w taki sposób ,aby wykorzystać istniejący potencjał i wyznaczyć nowe kierunki rozwoju

Zebrał H. Machnik

Selen - właściwości, źródła, niedobór i nadmiar selenu

Selen, mimo że w przyrodzie występuje w mikroskopijnych ilościach, jest bardzo ważnym pierwiastkiem, który zapewnia prawidłowe funkcjonowanie ludzkiego organizmu. Między innymi wpływa na działanie tarczycy czy systemu odpornościowego. Co ciekawe, może też obniżać ryzyko zapadnięcia na niektóre rodzaje chorób nowotworowych. W czym można znaleźć selen i kiedy występują jego niedobory?

Selen – właściwości

Selen został odkryty w 1817 roku przez szwedzkiego chemika J.J. Berzeliusa, ale ponieważ występuje on w mikroskopijnych ilościach w naturze, nie był przedmiotem szczególny badań aż do początku XX wieku, kiedy to dzięki rozwojowi techniki można było dokładnie zbadać właściwości, jakie ma selen czy poddać badaniom inne mikroelementy. Selen pełni w organizmie ważną rolę. Przede wszystkim potrzebny jest do prawidłowego funkcjonowania enzymów, ochrony komórek przed wolnymi rodnikami czy toksynami. Selen jest też niezbędny dla prawidłowego działania tarczycy, a nawet wspomaga leczenie bólu w reumatoidalnym zapaleniu stawów czy podaje się go w leczeniu depresji, choć w nadmiarze może on wywołać objawy depresji i chorób układu nerwowego.

Selen - zapotrzebowanie

Dzienne zapotrzebowanie na selen w organizmie to 55 ug dla mężczyzn i 55 ug dla kobiet. U kobiet w ciąży i w czasie karmienia zapotrzebowanie na selen wzrasta do 70 ug, natomiast u dzieci dawka jest zależna od wieku. Niemowlętom wystarczy 15-20 ug, dzieciom między 1 a 3 rokiem życia – 20 ug, dzieciom w wieku od 4 do 9 lat – 30 ug, dzieciom w wieku od 10 do 12 lat – 40 ug, a dzieciom od 13 roku życia – 55 ug.

Selen – silny przeciwutleniacz

Przeciwutleniacze są to związki, które zapobiegają uszkodzeniom komórek naszego organizmu. Uszkodzenia te spowodowane są działaniem wolnych rodników, które stanowią, naturalne produkty uboczne procesów zachodzących w ciele człowieka, w tym metabolizmu. Wolne rodniki są niezbędne dla zachowania naszego zdrowia, jednak pewne czynniki (palenie tytoniu, spożywanie alkoholu, stres) mogą powodować ich nadmiar w organizmie, a to w konsekwencji powoduje stres oksydacyjny, który niszczy zdrowe komórki.

Stres oksydacyjny jest ściśle związany z powstawaniem takich chorób jak:

1. choroby serca,
2. choroba Alzheimera,
3. nowotwory,
4. udar mózgu.

Wykazuje również silny związek z przedwczesnym starzeniem się organizmu. Przeciwutleniacze, takie jak selen, pomagają zmniejszyć stres oksydacyjny, kontrolując liczbę wolnych rodników. Działają wręcz, neutralizująco na ich nadmiar i wykazują funkcję ochronną.

Selen – zmniejsza ryzyko pojawienia się niektórych nowotworów.

Oprócz zmniejszania stresu oksydacyjnego, selen może pomóc zmniejszyć ryzyko niektórych nowotworów. Możliwe jest to dzięki temu, iż selen wykazuje właściwości zmniejszania uszkodzeń DNA, wzmocnienia układu odpornościowego oraz niszczenia komórek nowotworowych. Badania naukowe pokazują, że wysoki poziom selenu we krwi, wiąże się z niższym ryzykiem wystąpienia niektórych rodzajów nowotworów, w tym:

1. nowotworu piersi,
2. nowotworu płuc,
3. nowotworu jelita grubego,
4. nowotworu prostaty.

Ważne!

Ten efekt był związany tylko z selenem pozyskiwanym z żywności, a nie suplementów.

Selen – zdrowe serce

Dieta bogata w selen może pomóc w zachowaniu odpowiedniego zdrowia naszego serca. Dzięki temu, że powoduje zmniejszenie stanu zapalnego w organizmie oraz stresu oksydacyjnego, chroni nasze serce przed rozwojem niebezpiecznych schorzeń, w tym np.: miażdżycy. W jej następstwie może dojść do udaru mózgu bądź zawału mięśnia sercowego.

Włączenie do diety produktów bogatych w selen to świetny sposób na ograniczenie do minimum poziomu stresu oksydacyjnego i stanów zapalnych.

Czy wiesz, że składnik pomidorów może chronić przed miażdżycą?

Selen – choroba Alzheimera i Parkinsona

Choroba Alzheimera jest to neurodegeneracyjna postępująca choroba, a zarazem najczęstsza forma otępienia. Choroba ta w Stanach Zjednoczonych stanowi szóstą najczęstszą przyczynę zgonów. Przypuszcza się, że stres oksydacyjny jest ściśle związany z rozwojem i postępem choroby Alzheimera ale i Parkinsona oraz stwardnienia rozsianego.

WSZYSTKO O ZDROWIU

Badania naukowe wykazały, że pacjenci z chorobą Alzheimera cechują się niższą zawartością selenu we krwi. Ponadto, niektóre analizy wskazały, że przeciwutleniacze zawarte w żywności jak i suplementach mogą poprawić pamięć u pacjentów z chorobą Alzheimera.

Co więcej, codzienne spożywanie bogatym w selen orzechem brazylijskim wpływa na poprawę płynności werbalnej oraz funkcji umysłowych u pacjentów z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi. Zaś dieta śródziemnomorska, bogata w pokarmy bogate w selen, takie jak owoce morza i orzechy, wiąże się z niższym ryzykiem rozwoju choroby Alzheimera.

Selen – zdrowa tarczyca

Selen jest bardzo ważnym pierwiastkiem, który zapewnia prawidłowe funkcjonowanie pracy tarczycy. W rzeczywistości tkanka tarczycy zawiera większą ilość selenu, niż jakikolwiek inny narząd w ludzkim ciele. Selen pomaga chronić tarczycę przed uszkodzeniem oksydacyjnym i odgrywa istotną rolę w produkcji hormonów tarczycy.

Niedobór selenu jest związany z chorobami tarczycy, takimi jak przewlekłe limfatyczne zapalenie tarczycy - Hashimoto, rodzaj niedoczynności tarczycy, w której układ odpornościowy atakuje tarczycę.

Realizowane badania odnoszące się do wpływu selenu na funkcjonowanie tarczycy ukazują, iż niski poziom selenu w surowicy krwi był związany ze zwiększonym ryzykiem autoimmunologicznego zapalenia tarczycy i niedoczynności tarczycy. Dodatkowo, niektóre badania wykazały, że suplementy selenu mogą przynosić korzyści zdrowotne osobom z chorobą Hashimoto.

W jednej z analiz stwierdzono, że codzienne przyjmowanie suplementów selenu przez trzy miesiące powodowało obniżenie poziomu przeciwciał przeciwko tarczycy. Doprowadziło to również do poprawy nastroju i ogólnego samopoczucia u osób z chorobą Hashimoto.

Selen – wpływ na astmę oskrzelową

Astma, inaczej nazywana dychawicą oskrzelową, to przewlekłe zapalenie oskrzeli prowadzące do niekontrolowanego ich skurczu. Choroba ta jest ściśle związana ze zwiększonym poziomem stresu oksydacyjnego i stanów zapalnych w organizmie.

Ze względu na zdolność selenu do zmniejszania stanu zapalnego, niektóre badania sugerują, że ten pierwiastek może pomóc zmniejszyć objawy związane z astmą. Na przykład, jedno badanie wykazało, że podawanie osobom z astmą 200 mcg selenu dziennie, zmniejsza stosowanie kortykosteroidów w celu kontrolowania objawów. Inna analiza wykazuje, że pacjenci z astmą i wyższym poziomem selenu we krwi wykazywali lepszą czynność płuc niż ci z niższym poziomem**.**

Źródła selenu w żywności

Selen organiczny, czyli ten występujący naturalnie w żywności, jest najlepiej przyswajalny. Można stosować suplementy diety z selenem, ale przed ich użyciem koniecznie trzeba sprawdzić poziom selenu w organizmie i zwrócić uwagę na składniki diety, aby nie doszło do zatrucia selenem przez zażywanie zbyt dużych dawek.

Selen organiczny można znaleźć przede wszystkim w orzechach brazylijskich, łososiu i tuńczyku. Co ciekawe, tylko 100 g tuńczyka pokrywa dziennie zapotrzebowanie osoby dorosłej na selen w 95 procentach. Ponadto, selen można znaleźć w wołowinie, filecie z indyka czy w jajkach. Występuje też w ryżu, choć w o wiele mniejszych ilościach niż w mięsie.

Niebezpieczeństwa związane z nadmiernym spożyciem selenu

Pomimo tego, iż selen jest niezbędny dla zachowania optymalnego zdrowia, jego nadmiar może być niebezpieczne dla naszego organizmu. W rzeczywistości spożywanie dużych dawek selenu może być toksyczne, a nawet śmiertelne.

Chociaż toksyczność selenu jest rzadka, ważne jest, aby pozostać w pobliżu zalecanej dawki 55 mcg dziennie i nigdy nie przekraczać dopuszczalnej górnej granicy 400 mcg dziennie .

Orzechy brazylijskie zawierają bardzo dużą ilość selenu. Spożywanie ich zbyt dużej ilości może prowadzić do toksyczności selenu. Jednakże, bardziej prawdopodobne jest to, że toksyczność będzie wynikać z przyjmowania suplementów niż z jedzenia produktów zawierających selen.

Oznaki toksyczności selenu obejmują:

1. wypadanie włosów,
2. zawroty głowy,
3. nudności,
4. wymioty,
5. zaczerwienienie twarzy,
6. drżenie,
7. ból mięśni.

W ciężkich przypadkach ostra toksyczność selenu może prowadzić do poważnych objawów jelitowych i neurologicznych, zawału serca, niewydolności nerek a nawet śmierci.

https://www.medonet.pl/zdrowie,selen---wlasciwosci--zrodla--niedobor-i-nadmiar-selenu,artykul,1726927.html

EXPRESOWO Z ŻYCIA MIASTA

Co zrobić ze zlikwidowaną interną? Jest szansa, że w jednym z poszpitalnych obiektów powstanie placówka dla osób niepełnosprawnych .Kierownictwo powiatu wodzisławskiego ma plan na zagospodarowanie jednego z poszpitalnych obiektów w Rydułtowach. Miałyby tam funkcjonować Środowiskowy Dom Samopomocy typu D. Ośrodek przeznaczony byłby dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnością sprzężoną. Temat omawiano podczas jednego ze styczniowych posiedzeń zarządu. Członkowie zarządy po przeanalizowaniu tematu nie wnieśli uwag i jednogłośnie wyrazili wolę utworzenia przez powiat wodzisławski Środowiskowego Domu Samopomocy typu D w ramach rozwoju sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w związku z realizacją kompleksowego programu wsparcia rodzin „Za życiem". W tej chwili urzędnicy przygotowują niezbędne informacje i dane, nie tylko pod względem kadry, czy też wyposażenia, ale również co do uczestników zajęć w tej placówce. Krystyna Kuczera podczas styczniowego posiedzenia zarządu zauważyła, że szacunkowo na utworzenie placówki powiat wodzisławski może otrzymać nawet 1,8 mln zł. Podkreśliła, że zarówno dostosowanie i przygotowanie ośrodka jak również bieżąca jego działalność w całości są pokrywane z budżetu państwa. 08.02.2021

Czołowe zderzenie forda i audi na trasie Racibórz - Lubomia. Na drogach panują fatalne warunki do jazdy. Kierowcy muszą zachować szczególną ostrożność. W niedzielę 7 lutego na drogach powiatu raciborskiego doszło do dwóch groźnych zdarzeń drogowych. Najpierw na ul. Kozielskiej w Raciborzu zderzyły się volkswagen z mercedesem (godz. 14.00). Podróżująca volkswagenem 4-latka trafiła do szpitala. Tam okazało się, że nie odniosła poważniejszych obrażeń.
Policjanci ustalili, że winę za spowodowanie kolizji ponosi kierujący volkswagenem 30-latek, który nie dostosował prędkości do warunków drogowych i zderzył się czołowo z nadjeżdżającym w mercedesie 53-latkiem. Uczestnicy zdarzenia byli trzeźwi. Policjanci skierowali do sądu wniosek o ukaranie sprawcy. Wartość strat materialnych oszacowano na kwotę 15 tys. zł. Po godz. 19.00 na ulicy Brzeskiej w Raciborzu doszło do kolejnego groźnego zdarzenia drogowego. Tym razem zderzyły się ford oraz audi. I tym razem na miejscu interweniowali strażacy*, policjanci oraz ratownicy medyczni. Ci ostatni przebadali kierującą fordem 28-latkę - kobieta nie odniosła poważniejszych obrażeń.
Policjanci stwierdzili, że winę za spowodowanie kolizji ponosi kierujący audi 31-latek, który również nie dostosował prędkości do warunków drogowych, czego następstwem było zderzenie z kierującą fordem 28-letnią kobietą. Mężczyzna został ukarany mandatem. Wartość strat materialnych oszacowano na kwotę 40 tys. zł. 08.02.2021

Barbara Piontek jednak nowym prezesem JSW, wbrew opinii związkowców. Według najnowszych informacji podanych przez Jastrzębską Spółkę Węglową SA nowym prezesem przedsiębiorstwa została dr. hab. Barbara Piontek. Przypomnijmy, że to właśnie ją wskazywali związkowcy w liście do wicepremiera Jarosława Kaczyńskiego jako osobę typowaną do zarządzania JSW. 09.02.2021

Straż miejska przed szkołą w Rydułtowach kontroluje rodziców. Rodzice skarżą się na sytuację pod Szkołą Podstawową nr 2 w Rydułtowach, gdzie strażnicy miejscy upominają rodziców, którzy chcą wjechać na teren szkoły przez bramę dla pracowników. Strażnicy miejscy wyjaśniają, że chodzi o bezpieczeństwo dzieci. Choć sytuacja może wydawać się dziwna, okazuje się, że działanie strażników miejskich ma na celu bezpieczeństwo dzieci. - W związku z obecnymi warunkami atmosferycznymi otrzymaliśmy prośbę od dyrekcji szkoły o interwencję przy wjeździe do placówki. Zachodzi tam dość niebezpieczna sytuacja, bo wjazd jest ustawiony z górki, a wjazd na teren szkoły jest oznaczony zakazem ruchu - wyjaśnia Krzysztof Mocarski, komendant Straży Miejskiej w Rydułtowach. Dodajmy, że przez bramę mogą przejechać pracownicy, natomiast rodzice powinni się kierować na parking za salą gimnastyczną. Taka sytuacja funkcjonuje w tym miejscu od lat. - Dyrekcja jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo na terenie szkoły, a przy wjeździe na teren szkoły i ograniczonej widoczności może dojść do niebezpiecznej sytuacji potrącenia dziecka. Dodatkowo sytuację pogarsza śliska nawierzchnia - dodaje komendant, zaznaczając, że lepiej dmuchać na zimne, niż później rozpaczać po tragedii.
W rozmowie ze Strażą Miejską poruszyliśmy temat śliskiego przejścia od parkingu dla rodziców do samej szkoły. Otrzymaliśmy zapewnienie, że sprawa ta została już zgłoszona do służb komunalnych, które będą interweniować w tej sprawie. 10.02.2021

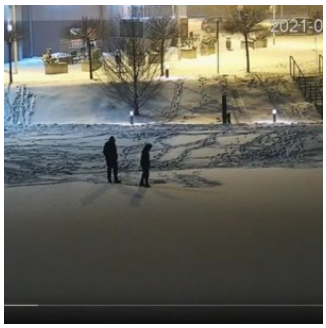

Lód na Machnikowcu wciąż kusi. Nie brakuje też młodocianych wandali. Teren Machnikowca wraz z tężnią służyć ma mieszkańcom miasta Rydułtowy oraz odwiedzającym to miejsce przyjezdnym z okolicznych miejscowości. Jednak zdarzają się niestety przypadki bezmyślności i wandalizmu, których sprawcami są nieletni. W dalszym ciągu nieletni dokonują czynów zabronionych i niebezpiecznych dla zdrowia i życia. Podczas codziennych patroli funkcjonariusze Straży Miejskiej zwracają uwagę i reagują na akty bezprawia. Ujęto nieletnich, wezwano rodziców i przeprowadzono rozmowy wychowawcze. To trzynastoletnie dziewczyny i czternastoletni chłopcy. Sprawa przekazana wydziałowi d/s. nieletnich Policji znajdzie finał w sądzie. 12.02.2021

Lekarze z Ukrainy pomogą załatać kadrowe braki w szpitalu? Brak lekarzy to problem, który spędza sen z powiek wielu dyrektorom zakładów opieki zdrowotnej i szpitali w całej Polsce. Do wodzisławsko-rydułtowskiej lecznicy prawdopodobnie trafią specjaliści z Europy Wschodniej. W wodzisławsko-rydułtowskiej lecznicy brakuje wszystkim lekarzy internistów, ale również anestezjologów oraz pediatrów. Na lokalnym rynku próżno szukać tych medyków, dlatego szefostwo placówki chce ich ściągnąć z Ukrainy 15.02.2021

W Rydułtowach będzie okazja by... zbadać sobie kości. 9 marca mieszkańcy Rydułtów i okolic będą mieli możliwość zbadania swoich kości w "Osteobusie". Densytometria jest podstawowym badaniem, które umożliwia rozpoznanie osteoporozy, również w jej stadium bezobjawowym, czyli przed złamaniem kości, czy kręgosłupa. Metoda ta precyzyjnie mierzy masę kostną - z dokładnością do 1 proc. Jest to rodzaj badania wykorzystującego niewielkie dawki promienia rentgenowskiego. O wiele niższe niż przy klasycznym zdjęciu rentgenowskim klatki piersiowej, czy kości. Eksperci podkreślają, iż wyniki mogą sygnalizować konieczność uzupełnienia witaminy D3 oraz wapnia w diecie.
- Badanie jest bezbolesne. Polega na radiologicznym pomiarze tkanki kostnej z kręgosłupa lędźwiowego lub szyjki kości udowej. Nie trzeba się do niego przygotowywać. Trwa zaledwie kilka minut. Konieczne jest jedynie zdjęcie biżuterii oraz metalowych elementów. Przeciwwskazaniem do przeprowadzenia pomiaru jest ciąża - informują organizatorzy.

Mobilna pracownia densytometryczna stanie przy NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego, ul. Tetmajera 150 w Rydułtowych. Rejestracja na badania pod nr tel. 512-351-600. Diagnostykę przeprowadzi personel MD Multi Diagnostica z Krakowa. Nie jest wymagane skierowanie od lekarza. Cena jednego badania wynosi 35 zł.

Rusza rekrutacja do Żłobka w Rydułtowach. Od 01.03.2021 roku rozpoczyna się rekrutacja do Miejskiego Żłobka w Rydułtowach na nowy rok szkolny 2021/2022. Wnioski wraz z załącznikami o przyjęcie dziecka do Żłobka będą dostępne na stronie internetowej placówki od 22.02.2021 lub do pobrania bezpośrednio w placówce.

Co powinien zrobić pasażer MZK, aby skarga była skuteczna? Zdarza się, że pasażerowie skarżą się na kierowców, ale nie zawsze robią to skutecznie .

Jak więc reagować, aby interwencja była skuteczna?

Data, numer linii, miejsce zdarzenia

Wyjaśnienie konkretnej sytuacji nie jest możliwe bez podania przez niezadowolonego pasażera daty i miejsca zdarzenia, numeru linii autobusowej, a w przypadku nierealizowania rozkładu jazdy godziny odjazdu z konkretnego przystanku. Wskazane jest podanie kierunku jazdy. Przykład: Przystanek „Marklowice Dolne", linia 228, 10 lutego 2021, godz. 15.21, kierunek Świerklany.

Skargi można składać na kilka sposobów: w siedzibie Związku - Jastrzębie-Zdrój ul. Przemysłowa 1, w formie elektronicznej za pośrednictwem formularza kontaktowego z pozycji strony internetowej MZK Jastrzębie (mzkjastrzebie.com/kontakt), mailem na adres mzk.sekretariat@mzkjastrzebie.com lub telefonicznie pod nr. 32 4763474.

Dane osobowe pod ochroną

Na każdą skutecznie złożoną skargę udzielana jest odpowiedź pisemna, dlatego konieczne jest podanie imienia i nazwiska oraz adresu do korespondencji. Informacje te pozostają w gestii MZK i są chronione, nie są przekazywane do firm przewozowych, których skarga dotyczy. Tak więc kierowca czy dyspozytor nie poznaje pasażera składającego skargę. Związek to gwarantuje.

W jakiej sprawie?

Interwencje pasażerów dotyczą m.in. rozkładu jazdy, przyspieszania kursów, pomijania części przystanków, czy innego zachowania kierowców, jak chociażby odmowy sprzedaży biletów (to obowiązek kierowców, o ile pasażer dysponuje odliczoną gotówką) i używania przez nich telefonu podczas jazdy. Prowadzący pojazd powinien także, w czasie postoju, odpowiadać na pytania dotyczące rozkładu jazdy obsługiwanej linii. Kwestią bezdyskusyjną pozostaje kulturalne zachowanie kierowców. Oczywiście z trzymania nerwów na wodzy nie są zwolnieni także pasażerowie.

Konkretna kara

Skargi pasażerów są analizowane w MZK m.in. przy wykorzystaniu systemu monitorowania pojazdów GPS i monitoringu zainstalowanego w autobusach. To pozwala najczęściej na ustalenie szczegółów konkretnego zdarzenia. Wówczas wiadomo już po czyjej stronie leży problem, czy zawinił kierowca i konkretna firma przewozowa, czy pracownik Biura MZK. Jeśli informacje podróżnych, w odniesieniu do kierowców, się potwierdzają, wówczas do firmy przewozowej realizującej konkretny kurs wysyłany jest tzw. „Protokół końcowy sprawy" z kwotą nałożonej kary. Najczęściej jest to 50-krotność stawki wozokilometra określonej umową. Średnio jedno przewinienie kosztuje firmę od 300 do 450 zł. Zdarza się popełnienie kilku błędów. Wówczas kwoty się sumują.

Kto obecnie wozi pasażerów

Międzygminny Związek Komunikacyjny z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju współpracuje z sześcioma firmami przewozowymi. Realizują one zadania na zlecenie MZK i odpowiadają za prawidłową realizację umów. Przedsiębiorstwa te dysponują pojazdami, zatrudniają kierowców i to one mają bezpośredni kontakt z pasażerami. MZK z kolei finansuje usługi komunikacyjne i organizuje komunikację na ternie 10 gmin członkowskich oraz 8 miejscowości spoza struktury Związku.

Usługi na trasach MZK realizują firmy: PKM Jastrzębie-Zdrój obsługujące Jastrzębie-Zdrój i gminy ościenne; konsorcjum firm: Kłosok, A21, MIKRUS – obszar Czerwionki-Leszczyn, Żor i gmin ościennych; konsorcjum: Kłosok i A21 - powiat wodzisławski; Konsorcjum: Morsus, NFU Krzysztof Kempny, NFU - Pawłowice, Strumień, Pszczyna; A21 – Żory oraz firma Disco Life Drink Bar Przewóz Osób Zbigniew Czech, która wozi pasażerów w Suszcu. 18.02.2021

W Rydułtowach w środę 24 lutego zorganizowano konferencję prasową dotyczącą punktów konsultacyjnych programu Czyste Powietrze w gminach. Wiceprezes WFOŚiGW Adam Lewandowski zapowiedział dodatkowe wsparcie dla tych samorządów, które będą chciały jeszcze otworzyć u siebie autoryzowany punkt konsultacyjny.

Po dwóch latach prowadzenia w naszym mieście punktu informacyjnego przez Stowarzyszenie Zdrowe Rydułtowy doszliśmy do wniosku, że trzeba zintensyfiować prace, dlatego podpisaliśmy umowę z WFOŚiGW na prowadzenie tego punktu - podkreślił Marcin Połomski, burmistrz Rydułtów. Wcześniej mieszkańcy mogli zasięgnąć porad i pomocy przy wypełnianiu wniosku do programu Czyste Powietrze, natomiast sam wniosek mogli złożyć w siedzibie funduszu w Katowicach lub w mobilnych punktach, które odwiedzały Rydułtowy. Teraz się to zmieni i mieszkaniec nie tylko będzie mógł uzyskać pomoc w wypełnieniu wniosku, ale również złożyć go w punkcie na terenie ROSiR przy ul. Bema. Do tej pory mieszkańcy Rydułtów złożyli prawie 400 wniosków o dofinansowanie w programie Czyste Powietrze.

Konferencja prasowa na otwarcie pełnoprawnego punktu konsultacyjnego w Rydułtowach była też okazją do przekazania informacji dla innych samorządów, które jeszcze nie mają u siebie takiego biura. - Jeśli gmina do końca lutego zgłosi akces o prowadzenie punktu konsultacyjnego programu Czyste Powietrze i do końca maja taki punkt otworzy, będzie mogła wystąpić o pewne bonusy, o których mówił w Świętochłowicach pan premier Mateusz Morawiecki. Po pierwsze jest to 30 tys. zł na prowadzenie biura w pierwszym roku. To 9 tys. zł na początek i później po 7 tys. zł za każdy kwartał. Będą też obowiązki dla gminy, np. prowadzenie akcji informacyjnej dla mieszkańców, posiadanie w punkcie ulotek dla mieszkańców i punkty te muszą być otwarte w godzinach dogodnych dla mieszkańców - powiedział wiceprezes WFOŚiGW w Katowicach Adam Lewandowski.

Kolejny bonus i zachęta to łącznie 16 mln zł na terenie całego kraju dla punktów, które pozyskają największą liczbę wniosków w swoim województwie. Innymi słowy, jeśli mieszkańcy Rydułtów złożą najwięcej wniosków w województwie śląskim, wtedy Rydułtowy otrzymają 1 mln zł z ogólnej puli. Dodatkowo za każdy wniosek o dofinansowanie podwyższone (maksymalne), czyli obejmujące zarówno wymianę źródła ciepła, jak i termomodernizację, punkt otrzyma 150 zł za zwrot kosztów. Do tej pory było to 100 zł w innych punktach działających na terenie powiatu.

- Program Czyste Powietrze to największy program rządowy w historii Polski dotyczący walki ze smogiem. Ogromnie się cieszę, że Rydułtowy to miasto, któremu leży na sercu ochrona środowiska. Gratuluję otwarcia tego punktu i życzę tego, aby Rydułtowy były nie tylko miastem z przyszłością, ale też miastem, w którym mieszkańcy będą mogli oddychać czystym powietrzem - podkreśliła senator Ewa Gawęda.

Władzom Rydułtów pogratulowała również Izabela Rajca, asystent krajowy europosłanki Izabeli Kloc. - Im więcej takich punktów powstaje, tym bardziej wzrasta świadomość ekologiczna - powiedziała Izabela Rajca.

Punkt w Rydułtowach do tej pory prowadziło stowarzyszenie Zdrowe Rydułtowy. Tak jest również teraz, jednak pracownicy po odpowiednim przeszkoleniu mogą także przyjmować wnioski na miejscu. 24.02.2021

Promocja nowej edycji książki "Jo był ukradziony" w Rydułtowach. Jako pierwsze wydarzenie kulturalne po odblokowaniu działalności domu kultury w Rydułtowach, w piątek 26 lutego odbyła się oficjalna prezentacja trzeciego

wydania książki "Jo był ukradziony". W dyskusji udział wzięli autorzy publikacji, reżyser spektaklu na podstawie książki Katarzyna Chwałek-Bednarczyk oraz Oliver Pochwat - recenzent portalu goodbooks i portalu wsensie.pl. 27.02.2021

Anna Hetman i Piotr Kuczera z apelem o śląski okrągły stół. Przedstawiciele organizacji zrzeszających gminy górnicze - Anna Hetman (Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce), Piotr Kuczera (Śląski Związek Gmin i Powiatów) oraz prezydent Rudy Śląskiej Grażyna Dziedzic i Janusz Olszowski, prezes Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej podpisali w poniedziałek 1 marca apel do premiera RP i rządu w sprawie powołania „śląskiego okrągłego stołu" dotyczącego transformacji górniczej i energetycznej. ak wskazują samorządowcy zrzeszeni w Śląskim Związku Gmin i Powiatów oraz Stowarzyszeniu Gmin Górniczych w Polsce, propozycja „okrągłego stołu" to inicjatywa, która powinna być realizowana równolegle do toczonych przez stronę rządową i społeczną negocjacji dotyczących tzw. umowy społecznej. – Toczące się rozmowy dotyczą głównie spraw osłonowych dla zatrudnionych górników. My patrzymy szerzej, potrzeba nam bowiem rozwiązań dla całych lokalnych społeczności, a także dla całej branży okołogórniczej – podkreśla Anna Hetman. 02.03.2021

Nie jesteś właścicielem posesji? Na PSZOK tylko z upoważnieniem. Przypominamy o warunkach korzystania z PSZOK-u w Rydułtowach. Jeżeli nie jesteśmy właścicielami posesji, to przyjeżdżając z odpadami na PSZOK musimy mieć z sobą upoważnienie właściciela do oddania odpadów. W celu sprawnego zdania odpadów należy przygotować także oświadczenie o pochodzeniu odpadów (oba oświadczenia można pobrać z oficjalnej strony miasta). Dlaczego tyle formalności? Jedne z nich (*oświadczenie o pochodzeniu odpadów*) wynikają z ustawy o utrzymaniu czystości. Inne spowodowane są przypadkami przywożenia do rydułtowskiego PSZOK-u odpadów z innych gmin, a pamiętajmy, że za późniejszą utylizację tych odpadów płacą wszyscy mieszkańcy. Stąd też działania w kierunku ograniczenia ilości odpadów nie pochodzących z Rydułtów. 02-.02.2021

Rydułtowy odwiedziło mobilne planetarium.Od 2 do 5 marca w Szkole Podstawowej nr 2 w Rydułtowach uczniowie mieli świetną okazję, aby poznać gwiazdy, otaczające nas planety, a nawet udać się w podróż do komety. Wszystko za sprawą mobilnego planetarium, które odwiedziło szkołę jako pierwszą na śląsku placówkę po długiej przerwie związanej z pandemią koronawirusa. Napełniana powietrzem kopuła o średnicy 5 m stanęła na sali gimnastycznej SP 2 w Rydułtowach. Dzieci mogły korzystać z niej od wtorku 2 marca do piątku 5 marca, z pomocą oddelegowanych w tym celu pracownic Śląskiego Planetarium w Chorzowie. Do kopuły wejść może jednocześnie pół klasy (od 10 do 13 osób) oraz nauczyciel. W tym czasie druga połowa klasy ma zorganizowane zajęcia świetlicowe. Ogółem w czasie czterech dni zajęcia edukacyjne w planetarium mogą odbyć wszystkie klasy 1-3 czyli około 200 uczniów. Wizytę mobilnego planetarium w Rydułtowach pomogła zaaranżować była nauczycielka SP 2, a obecnie dyrektor Departamentu Edukacji,Nauki i Współpracy z Młodzieżą Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach Danuta Maćkowska. Z niecodziennej atrakcji dla uczniów zadowolony jest także burmistrz Marcin Połomski, który chciałby, aby planetarium odwiedziło docelowo wszystkie placówki w mieście. W repertuarze planetarium są dwa seanse. Jeden „Przy ulicy astronomów" na podstawie książki Wandy Chotomskiej to propozycja dla maluszków, która opowiada o gwiazdach, gwiazdozbiorach i planetach w formie piosenek i ciekawych animacji. - Drugi seans to „Kometa nad szwajcarską doliną", który jest sztandarowym seansem z Planetarium Śląskiego w Chorzowie, dostosowanym do cyfrowej wersji projektora w mobilnym planetarium. To podróż do komety, w której przewodnikiem jest Mikołaj Kopernik 05.03.2021

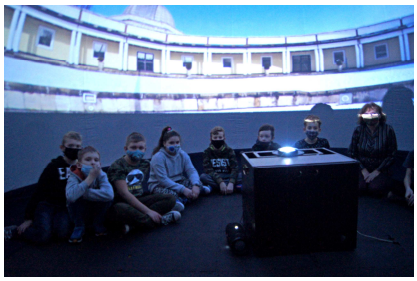

Natalia Biernacka z Rydułtów w niedzielę wystąpi w MasterChef Junior. 7 marca na szklanym ekranie będziemy mogli oglądać pierwszy odcinek 6. sezonu programu MasterChef Junior w telewizji TVN. Wśród 17. uczestników programu znalazła się młoda mieszkanka Rydułtów – Natalia Biernacka, dla której program to kolejny etap w realizowaniu kulinarnej pasji. Natalia Biernacka na co dzień uczęszcza do SP4 w Rydułtowach. Już kiedy miała roczek pomagała mamie w kuchni, a później sama eksperymentowała ze smakami. W wieku 6 lat zadzwoniła do mamy i powiedziała, że przygotowała jej z bratem ciasto. Teraz chodzi do 6. klasy i wzięła udział w programie MasterChef Junior. Mowa o przebojowej Natalii Biernackiej z Rydułtów. Pierwszy i mamy nadzieję, że nie ostatni odcinek programu z jej udziałem będzie można zobaczyć już w najbliższą niedzielę 7 marca o godz. 20.00 w TVN. 05.03.2021

Na podstawie wiadomości z innych mediów zebrała J. Oleś
https://www.nowiny.pl/Rydułtowy https://www.rydultowy.pl https://www.faceboo.k.com https://www.radio90.pl/tag/rydultowy

Z przileżytości Dnia Kobiyt winszujymy
Wom dzisio obyście se żyły po leku,
rajzowały kaj ino se zapragniecie i
uśmiychały sie wszyndy i do wszyskich.

Zarząd TMR i Redakcja KLUKI

Mistrzowstwa Śląska w Judo

W sobotę 20 lutego br. w Bytomiu odbyły się Mistrzostwa Śląska w Judo.
Zawody zgodnie z rozporządzeniami epidemicznymi rozegrano w dwóch sesjach. W obu podium należało do zawodników UKS Dwójka Rydułtowy.

Mistrzami Śląska zostali:

Wojciech Koziołek
Artur Greiner

Wicemistrzowie Śląska to:

Bartosz Naczyński
Nikola Latos
Przesław Bugaj

Na 3 miejscu podium stanęli :

Szymon Smołka
Martyna Bugaj
Kacper Pytlik
Zuzanna Greiner

4 miejsce zajęła Emilia Pilarek
5 miejsce zajął Dominik Forkasiewicz.

Jest to dla nas wielki sukces. Spośród 11 startujących w Mistrzostwach Śląska zawodników 9 stanęło na podium.!!!
Serdecznie im gratulujemy.
Ogromne podziękowania składamy Trenerowi Janowi Mańka za tak owocną pracę z młodzieżą.

Klub UKS Dwójka Rydułtowy wspiera Urząd Miasta Rydułtowy

Zarząd Klubu.

Puchar Polski Juniorek i Juniorów w Judo.

Rewelacyjny dzień dla klubu UKS Dwójka Rydułtowy!!!!!

Wojciech Koziołek złotym medalistą pucharu polski juniorek i juniorów w judo!!!!!

W dniu dzisiejszym w Opolu rozegrany został Puchar Polski Juniorek i Juniorów w Judo. Wystartowało w nim prawie 300 zawodników z całej Polski. Nasi trzej zawodnicy :Szymon Smołka, Bartosz Naczyński i Wojciech Koziołek zadebiutowali w tej grupie wiekowej. Debiut był bardzo udany, zwłaszcza dla Wojtka, który zdobył złoto w kat. wag. 66 kg deklasujac wszystkich swoich przeciwników. Dla przypomnienia chłopcy tydzień temu w tym samym składzie stanęli na podium w Mistrzostwach Śląska.
Wielkie gratulacje dla chłopców!!!!
W zwycięstwie Wojtka mają też swój udział Szymon i Bartek, którzy razem z nim trenują na co dzień.
Wielkie gratulacje dla trenera Jana Mańka!!!!
Dziękujemy za dostarczenie nam tak miłych wrażeń i naszym zawodnikom i Trenerowi.
Podziękowania składamy również URZĘDOWI MIASTA RYDUŁTOWY oraz firmie BAU INVEST za wszelkie okazane nam wsparcie.

Zarząd Klubu.

Witam w kąciku z poezją. W marcowym numerze umieszczam własne wiersze.

.Z poetyckimi pozdrowieniami
Ewa Wierzbinska-Kloska

myśli

rozłożyste gałęzie wyobraźni
rozwijają soczyste liście doświadczeń
by piąć się do źródła duszy

Ewa Wierzbinska Kloska

mimo wszystko

nadal patrzymy z wiarą
w przyszłość
wpatrzeni w ten sam srebrny
punkt na niebie

w ciszy wyznajemy sobie miłość
ze wzruszeniem dojrzalszym
o tysiące rytmicznych uderzeń
naszych tętnic

Ewa Wierzbinska-Kloska

na polanie

szarak ożywiony ciepłem
poranka
wyszedł by poszukać
wiosny

dosyć mam już zimy
- pomyślał -
czas poszukać choć przedwiośnia

mały kąsek świeżej
trawy
szarakowi się marzy

zając szuka tu i tam
w słońcu zajęcze kości
wygrzewa
po zimowych mrozach

stęskniony tak jak ludzie
za urokiem
przedwiośnia

Ewa Wierzbinska-Kloska

na pniu

przysiadł ptak nieduży
zatrzepotał barwnymi skrzydełkami
niczym tęcza

spojrzał w lewo później w prawo
zadumał na chwilę się
głodny jestem a tu zima
ale co tam trza coś zjeść

rankiem zjadłem jedną rybkę
później jakiś owad do dzióbka wpadł
od obiadu nic nie zjadłem
głodny jestem daję słowo

to nic że w rzece zimna woda
muszę rybkę upolować choćby tycią
do kolacji jakoś wytrzymam
słowo daję jakem zimorodek

Ewa Wierzbinska-Kloska

mój anioł

o szczerym uśmiechu
obejmuje skrzydłem zielonym
w kolorze nadziei
późnym wieczorem nuci
kołysankę

prostuje rysy na czole
przed złem całego świata
szczelnie zamyka drzwi
i cichuteńko zapewnia o dobrym
jutrze

Ewa Wierzbinska-Kloska

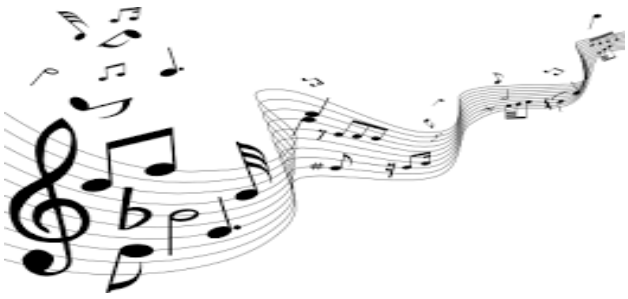

Kronika Rydułtów
od pradziejów do roku 2000

Zebrał i ułożył Werner I. Juretzko.

1939
Znaki nadchodzącej wojny są wszędzie wyczuwalne i niepokój nawiedza Rydułtowy. Wzdłuż linii kolejowej przed Rybnikiem zostaje utworzone polskie umocnienie składające sie z łańcucha bunkrów betonowych. Sąsiadujący mieszkańcy są zobligowani do kopania bunkrów ziemnych w celu ochrony przed bombami lotniczymi. Polska Armia umiejscawia 5 wagonów dynamitu na drugim torze tunelu kolejowego dokładnie pod drogą Racibórz - Rybnik. Niemcy, bojąc sie aresztowania, uciekają przez zieloną granicę do Rzeszy (wśród nich mój brat Konrad), a Polacy, którzy przyprowadzili się do Rydułtów uciekają z całymi majątkami do Polski Kongresowej. Piątek 1 września, godzina 5:09 rano. Ogłuszająca eksplozja wstrząsa Rydułtowami. Armia Polska wysadza tunel w powietrze. Dwa czteropiętrowe budynki mieszkalne nad tunelem ulegają zniszczeniu, na drodze powstaje tylko szczelina o długości 2 metrów. O 5:25 rano niemiecki Wehrmacht dochodzi do Rydułtów od strony Gaszowic. II Wojna Światowa jest rozpoczęta. Wszyscy polscy urzędnicy są pozbawieni swoich stanowisk i zastąpieni przez Niemców. Język polski jest nietolerowany w miejscach publicznych. Główna ulica otrzymuje miano Adolfa Hitlera (Adolf Hitler Strasse).

1940-45
Kupiec i właściciel ziemski Franz Juretzko zostaje komisarzem i przedstawicielem rolników w Rydułtowach i okolicy.

1941
Burmistrzem Rydułtów jest Dr Bufe, dentysta z miasteczka Hirschberg.

1942
Żydowscy obywatele Rydułtów zostają aresztowani przez Gestapo i od tego czasu nikt ich nigdy więcej nie widział. Część rydułtowskich Polaków zostaje również aresztowana.

1943
Obóz koncentracyjny z Oświęcimia buduje przy starej piaskowni blisko stacji kolejowej oddział zwany Auschwitz-Charlottengrube. Więźniowie tego obozu pracują w pobliskich kopalniach węgla.

1944
Rydułtowy mają 2 kina: Urania i Delphi. Pani Stanik, polska wróżka mieszkająca przy ulicy Rybnickiej 26, jest aresztowana i ginie w tydzień później w komorze gazowej. Alarmy lotnicze są codziennością. Działania wojenne dosięgają Rydułtów. Amerykańskie bombowce startujące z Sycyli atakują rafinerię naftową w Heydebreck i Kuźni Raciborskiej. Bomby spadają na rydułtowskie pola. Jesienią tego roku Armia Czerwona przebija się przez linię obronną nad Bugiem i zaczyna zbliżać się do terenu Rzeszy.

1945
24 stycznia. Niemieccy obywatele Rydułtów uciekają przez Odrę na zachód, podczas gdy Armia Czerwona wkracza do powiatu rybnickiego. Przy wieży ciśnień upada ostatnia niemiecka obrona Górnego Śląska. Rosjanie plądrują Rydułtowy. Dużo domów zostaje z nienawiści podpalonych i dużo Niemców, jak również niektórych Polaków zastrzelonych bądź pobitych na śmierć. Główna ulica jest nazwana ulicą Ofiiar Terroru. Pani Mayer, Niemka mieszkająca przy ulicy Rybnickiej 39, jest aresztowana przez polską milicję i pobita na śmierć w radoszowskiej szkole. Powód: nie chciała odpowiadać po polsku.

1946
Filia obozu oświęcimskiego przy kopalni "Charlotte" otrzymuje na bramie wejściowej napis: "Nowy Berlin". Zgrupowani zostają tam niemieccy obywatele z Rydułtów i okolic. Degermanizacja postępuje na wysokich obrotach. Język niemiecki jest zabroniony i nawet nazwy niemieckie na grobach zostają usunięte bądź zamazane.

1975
Rydułtowy zostają włączone do miasta Wodzisław Śląski.

1993
Rydułtowy wyodrębniają sie ponownie jako osobna miejscowość.

1993
Burmistrzem miasta jest Zbigniew Seemann.

1999 - 2000 Anno Domini 2000
O godzinie 23:59, w ostatnią minutę roku 1999, jak również o godzinie 00:01, w pierwszą minutę roku 2000, dzwony wszystkich rydułtowskich kościołów pozdrowią swoim dźwiękiem wszystkich żyjących i umarłych obywateli Rydułtów na całym świecie.

https://www.lechris.de/rydultowy/seiten_si/inhalt00.htm

Ogłoszenia Zarządu TMRu.

- Zapraszamy mężczyzn lubiących śpiew, humor, scenki kabaretowe, do naszego zespołu regionalnego „Klika Machnika". Spotkania zespołu w każdy wtorek od godz.11.00. Kontakt: **604388354**

-17 marca od godz. 13.00 w naszej siedzibie odbędzie się spotkanie obywatelskie z Burmistrzem Miasta. Zainteresowanych przybyciem lub uzyskaniem odpowiedzi na określony temat prosimy o kontakt **604388354.** Liczba osób bardzo ograniczona!

- 18 marca od godz. 17.00 odbędzie się kolejne spotkanie pasjonatów historii naszego miasta i sąsiednich gmin. Zainteresowanych proszę o kontakt telefoniczny na w/w nr telefonu.

- Na miesiąc kwiecień planujemy spotkanie pasjonatów kwiatów i krzewów - szczegóły wkrótce.

- w miesiącu maju na rynku miasta odbędzie się pierwszy koncert dla mieszkańców miasta pod hasłem „Majowo –romantycznie". Szczegóły w ogłoszeniach i na plakatach .

EXPRESOWO Z ŻYCIA SĄSIADÓW

Racibórz.
Ważą się losy największego w Europie producenta kotłów i urządzeń ochrony środowiska a jednocześnie największego zakładu w powiecie raciborskim. Bankructwo Rafako to ewentualna strata dla Skarbu Państwa w wysokości 1,5 mld zł i ogromne bezrobocie w powiecie raciborskim bo objęłoby też zakłady kooperujące z Rafako. Według ekspertów Rafako przeszacowało finansowanie czterech umów długoterminowych o łącznej wartości prawie 5,7 mld zł. Chodzi o Elektrownię Kozienice, budowę bloku kogeneracyjnego opalanego biopaliwem dla litewskiej spółki, bloku energetycznego o mocy 910 MW w Jaworznie, oraz 2 bloków parowych opalanych węglem dla Indonezji. Kłopoty finansowe spowodowały już konieczność zwolnienia 400 pracowników z 1400 .Zarząd Rafako przedstawił kilka wariantów wyjścia z sytuacji i najbliższe tygodnie pokażą czy ten potężny zakład upadnie.

Rydułtowy.

RCK Feniks Planowane koncerty; 9 kwietnia godz. 19.00 „Muniek i Przyjaciele" 35 września „Koncert Universe". Koła zainteresowań działające w RCK: taniec, zajęcia ruchowe, teatr, Grupa fotograficzna GRAF. Informacje: tel. 32 4577006

MOK Pszów.

5 marca pierwszy koncert zespołu Baciary, 16 kwietnia koncert Jacka Sielskiego. Przypominamy, że w MOKu działa zespół tańca liniowego. Próby

Lyski.

Zaskakujące wnioski Klubu Radnych „Niezależni dla dobra Gminy Lyski" z dn. 13/01/2021. Otóż zaproponowali zmiany w budżecie: Z zadania „Zakup środków dydaktycznych i książek" z planowanej kwoty 80080 zł przesunąć kwotę 40000 zł z przeznaczeniem na „Konkurs i projekt dotyczący zagospodarowania centrum Lysek" Drugi wniosek dotyczył przesunięcia środków z działu „Ośrodek wspierania rodziny" kwoty 160 000 zł do zadań związanych z remontami szkół .W dn 04/02/wpłynął wniosek o zdjęcie z rozdziału Ośrodek Wspierania Rodziny kwoty 50 000 zł na organizację spotkań kulturalnych dla seniorów w każdej miejscowości przy współpracy z Sołtysami.

Gaszowice

Petycja przedsiębiorcy do Rady Gminy Gaszowice (fragment):

Od pewnego czasu nabywam grunty rolne zlokalizowane pomiędzy Czernicka i Zieloną w Piecach, które w ostatnich latach stanowiły nieużytki i ugory, oraz przywracam im wcześniejszy – rolniczy charakter użytkowania. Ze względu na spadek opłacalności produkcji rolnej w małoobszarowych gospodarstwach oraz trudny, często podmokły charakter tych gruntów, tereny te przez kilkanaście ostatnich lat nie były użytkowane. Teraz rozpocząłem proces ich porządkowania i zagospodarowania zgodnie z ich przeznaczeniem w MPZP, tak aby docelowo mogły utworzyć gospodarstwo ekologiczne oparte o produkcje na terenach zielonych. Jednak aby moc prawidłowo je prowadzić konieczne będzie wzniesienie zabudowań koniecznych do jego funkcjonowania - stodoły i budynku mieszkalnego. Biorąc pod uwagę rodzaje gleby, poziom wód gruntowych wraz z miejscowymi źródłami cieków wodnych, dostęp do dróg publicznych i sąsiedztwo innych zabudowań, optymalnym rozwiązaniem jest zlokalizowanie tych zabudowań na działkach o nr 1733, 758-46, 756-46 i 45. Od 24 lat prowadzę działalność gospodarczą na terenie Gminy Gaszowice. Mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie w moim przedsiębiorstwie. Na dzień dzisiejszy zatrudniając 160 pracowników 88 osób to mieszkańcy Gminy Gaszowice. Podatki lokalne od moich nieruchomości wpływają regularnie na rachunek Urzędu Gminy. Jest to ponad 100tys. zł rocznie. Także moje podatki osobiste jako osoby zameldowanej na terenie Gaszowic częściowo stanowią źródło dochodów gminy. Mogę śmiało zauważyć, że mają one znaczny udział w tych dochodach bo stanowią około 5% wpływów z tytułu udziału Gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych zameldowanych na tym terenie. W ostatnich 5 latach to kwota, która zasiliła budżet Gminy to ponad 2,7miliona zł. Jednocześnie na przestrzeni tych wszystkich lat wspierałem działające organizacje społeczne z terenu Gminy na różne sposoby. Moja działalność na przestrzeni lat na terenie Gminy pokazała, że przejmując nieruchomości dotychczas zdewastowane potrafiłem je przywrócić do stanu zgodnego z przeznaczeniem i doprowadzić do bardzo dobrego stanu. Baza byłego Kółka Rolniczego przy ul. Rydułtowskiej w Gaszowicach z dzikiego wysypiska odpadów komunalnych przekształciłem w centrale mojej firmy i zakład produkcji farb i lakierów na dzień dzisiejszy w80% ekologicznych. Obszar zabytkowego szybu górniczego „Cila" z ruiny budynków z zapadającymi się dachami przekształciłem w zakład obróbki metali przyczyniając się do zachowania dziedzictwa kulturowego i architektonicznego okolicy, pomimo utrudnień w prowadzeniu działalności gospodarczej w budynkach zabytkowych. Podobne plany mam wobec terenów rolnych w Piecach - ponad 20 ha, które scaliłem. Planuje przywrócić tam użytki rolne z uprawami roślin oleistych, które są wykorzystywane w produkcji ekologicznych farb i lakierów, oraz sadownictwem na terenie na którym w latach 70 ubiegłego wieku takowy był, jak również niewielkim obszarem do zamieszkania i magazynowania maszyn i urządzeń rolniczych i zbiorów…itd……..

zebral H.Machnik

Gdzie można kupić „Klukę”?

- **F.H.U. „Tabak”, ul. Ligonia 3**
- **F.H.P.U. Maria Karasek, ul. Plebiscytowa 48**
- **Sklep Wielobranżowy M. Święcicki, ul. Radoszowska 61**
- **Petrol Point Group Migrex Sp. z o.o., ul. Raciborska 275**
- **Foto „Sycha”, ul. Bema 22**
- **Handel Hurt. I Detaliczny K. Pawełek, ul. Traugutta 264**
- **Nowalijka Sp. z o.o., ul. Ligonia 16**
- **Handel Art.. Przemysł. Weronika Nowak-Szynk, ul. Ofiar Terroru 41 i ul Raciborska „Zaczarowany Ołówek”**
- **Urząd Gminy Lyski, ul. Dworcowa 1 A, Lyski**
- **Foto. Baron ul. Ofiar-Terroru**
- **Kwiaciarnia „Margaretka” ul. Spokojna**

UWAGA MIESZKAŃCY!!!

Pomóżmy naszemu szpitalowi wpłacając dowolną kwotę na konto Powiatowego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rydułtowach i Wodzisławiu Śl.

z dopiskiem "Na leczenie"

Konto:

63 1560 0013 2367 2176 2323 0001

Za Zarząd
Towarzystwa Miłośników Rydułtów
Henryk Machnik

Składamy najserdeczniejsze życzenia urodzinowe marcowym solenizantom!! A są to:

1. **Zygmunt Aleksy**
2. **Stanisław Brzęczek**
3. **Joanna Dzierżawa**
4. **Józef Kiliszowski**
5. **Henryk Machnik**
6. **Marcin Połomski**
7. **Leon Przybyła**
8. **Franciszka Wojtaszek**
9. **Aleksandra Wolner**
10. **Maria Wloch**
11. **Iwona Zientek**

„Gmina Lyski z sercem”

Gmina Lyski dołączyła do innych miast w Polsce, na ulicach których stoją wielkie, czerwone serca – pojemniki na nakrętki. W lutym zamontowane zostały dwa - przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Lyskach oraz przy Ośrodku Wspierania Rodziny w Nowej Wsi. Wielkie serca czekają już na nakrętki.

Pojemniki zachęcają do segregacji odpadów, a tym samym zmniejszają ilość odpadów, które jako balast trafiają na składowisko. Butelki plastikowe łatwiej dają się zgnieść bez zakrętek, tym samym zmniejszeniu ulega również objętość odpadów trafianych do worka.

Podstawowe korzyści z prowadzenia akcji zbierania zakrętek to właściwe postępowanie z odpadami wśród mieszkańców, ale przede wszystkim pomoc, gdyż zebrane nakrętki trafią do osób potrzebujących z terenu Gminy Lyski, a następnie do recyklingu. Zamienione w granulat, daje się je od razu przetwarzać na kolejne zakrętki, plastikowe opakowania czy rury PCV.

Do metalowego serca można wrzucać wyłącznie plastikowe nakrętki, bez względu na kształt, czy kolor. Mogą to więc być nakrętki, np. po napojach, kawie, mleku, czy jogurtach, ale także zakrętki po chemii gospodarczej, płynach do zmywania, szamponach czy płynach do płukania. Ważne, by nie wrzucać do kosza innych przedmiotów, a jeśli nakrętki posiadają tekturowe uszczelki należy je przed wyrzuceniem usunąć. Jedno metalowe serce pomieści około 100 kg plastikowych nakrętek.

Zachęcamy do włączenia się w akcję zbierania nakrętek, realizując jednocześnie cel społeczny i ekologiczny. Takie rozwiązania są już stosowane w wielu miastach Polski, m.in. w Katowicach, Rybniku, czy Raciborzu.

Gmina Lyski

Moje rozważania.

Na brak ciekawych informacji nie możemy narzekać, choć z tych najczęściej czytanych to: opisy katastrof, afer, wojen i wiadomości sportowych. Są to najczęściej krótkie opisy ze zdjęciem i taki natłok informacji bez czytania dłuższych komentarzy jest udziałem większości Czytelników ale też internautów. Niestety jest bardzo liczna grupa osób, która w ogóle nie czyta żadnych gazet, nie chce poznać internetu i całą informację odbiera z programów telewizyjnych .Nic dziwnego że takie osoby nie mogą wyrobić sobie własnej opinii na określone tematy i powtarzają tylko poglądy propagandystów telewizyjnych. A swoją wyrobioną opinię winien mieć każdy świadomy dorosły człowiek korzystając z różnych źródeł informacyjnych. Kontrowersyjnych tematów nie brakuje, tym bardziej w naszym kraju a żyjemy nadto w takim okresie, gdzie nie tylko przyszłość naszych dzieci jest zagrożona a wręcz przyszłość całego świata. Wielu tego nie chce dostrzec mówiąc: „cóż tam od mojej osoby zależy". Niestety zależy i to bardzo jeśli pomnożymy nasze lekceważenia wobec reguł przyrody x 7 miliardów –a już przekroczyliśmy i tą liczbę. Nie będę wymieniał co każdy może zrobić bo o tym bębnią wszystkie media ale każdy z nas musi się zastanowić co może z tych uwag i propozycji wybrać i realizować. W tym fatalnym epidemicznym czasie jesteśmy wszyscy nieruchawi i zbyt szybko odpuszczamy wykonanie określonych czynności (przykładowo dbanie o czystość wokół swojej posesji, dobre segregowanie odpadów, dokonywania tylko niezbędnych zakupów itp). Wręcz karygodnym faktem jest nie dbanie o swoją posesję, czego najgorszym przykładem jest posesja (była apteka) naprzeciw Parafii św. Jerzego, wynikiem czego powstało tam wysypisko odpadów, które winno też być wielkim wstydem dla okolicznych sąsiadów. Mam nadzieję ,że tym problemem zajmie się Straż Miejska. Wiosenne słońce zaczyna odkrywać też odpady na poboczach dróg co szczególnie widać jadąc przez lasy - to „kultura" kierowców, którzy szpecą nasze otoczenie. Z tym trzeba bezwzględnie walczyć! Nasze miasto i sąsiednie gminy zmieniają się, to widać gołym okiem a jednak i tak znajdują się malkontenci, którym stale coś nie odpowiada: „za długo remontowana jest ul, Ofiar Terroru, po co remontuje się stare domy na os .Karola, remontują obiekty szpitalne a tam nic się nie dzieje, po co placyki z urządzeniami jak i tak nikt ich nie używa, itd, itp". Nie wiem czy te i inne opinie, które do nas docierają są wynikiem przemyśleń, złośliwości lub braku rzetelnej informacji bo nie czytają a sąsiadka tak powiedziała. Niech każdy sobie na to odpowie. Jednak fakt, że miasto się zmienia zmusza do dokumentowania tych zmian. Nieprecyzyjny zapis, data zdjęcia obiektów czy imprezy lub wydarzenia i w niedługim czasie już mamy mętlik. W TMR mamy niemałą dokumentację fotograficzną i opisową poprzez Klukę, kroniki, plansze ale widzimy konieczność stworzenia centrum dokumentacyjnego w oparciu o nośniki elektroniczne. Zaczynem do tego działania było spotkanie z Burmistrzem Miasta Marcinem Połomskim oraz spotkanie z pasjonatami historii w siedzibie TMRu. Przybyli jednoznacznie poparli tą inicjatywą, która jednak jest poważnym wyzwaniem technicznym, ludzkim i finansowym, stąd oczekiwanie na pomyślne rozwiązania ze strony Władz Miasta. Póki co ustaliliśmy, że zapraszać będziemy pasjonatów historii miasta i sąsiednich gmin raz w m-cu we czwartki po 15 - tym TEL 604388354. Z kolei 17 marca od godz. 13.00 w siedzibie TMRu odbędzie się spotkanie obywatelskie z Burmistrzem miasta . Zainteresowanych proszę o kontakt. Przypominam również, że w każdy wtorek od godz. 11.00 w siedzibie TMRu odbywają się próby męskiego zespołu „Klika Machnika: więc bardzo liczymy na nowy nabór mężczyzn do zespołu. Z niecierpliwością czekamy na rozstrzygnięcie ogólnopolskiego konkursu pod hasłem „Niepodległa" oraz rozstrzygnięcia konkursów w mieście bo od tego zależy nasza dalsza aktywność jako Członków Towarzystwa Miłośników Rydułtów. Planujemy też zorganizowanie 2 wycieczek i bardzo liczymy na to, że uda się to nam zorganizować mimo panującej epidemii. Zachęcamy Rydułtowików do kupowania naszej Kluki, która jest ostatnim miesięcznikiem w całym województwie wydawaną przez stowarzyszenie.

Gorąco prosimy o deklarację wpłaty 1% na cele programowe TMR. Nasz KRS 0000002098.

H. Machnik

Nie marnujmy ciepła

Nie trzeba marznąć, żeby korzystać z ciepła rozsądniej. Wystarczy zastosować te same metody, które sprawdzają się przy używaniu wody, czy prądu. Korzystaj z ciepła wtedy, kiedy jest ci ono potrzebne. A gdy nie korzystasz, ograniczaj zużycie. W pustym pomieszczeniu, w którym nikt nie przebywa, nie ma potrzeby nadmiernego ogrzewania. Wydaje się to całkiem rozsądne, jednak - jak pokazują badania większość z nas przegrzewa mieszkania. A jak przekonuje Polskie Towarzystwo Alergologiczne, najzdrowiej żyje się w 20 stopniach.

www.20stopni.pl

20 STOPNI
DLA KLIMATU

Ciepłownia Tydułowy

CIEPŁO SYSTEMOWE

PATRONAT
PTA
Polskie Towarzystwo Alergologiczne

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
Rydułtowy, ul. Tetmajera 150
tel. 32 72 94 068, 32 72 94 933

Poradnie lekarskie prowadzone w ramach podpisanych kontraktów z NFZ

Lekarza POZ, Ginekologiczno-położnicza, Dermatologiczna, Okulistyczna, Laryngologiczna, Leczenia bólu, Neurologiczna, Urazowo-ortopedyczna, Leczenia uzależnień, Medycyny paliatywnej, Hospicjum domowe,

Poradnie lekarskie prowadzone w ramach usług komercyjnych (odpłatnych)

Gabinety Specjalistyczne na ul. Strzelców Bytomskich 9 w Rydułtowach służą pomocą tel. +48 691 101 688

Wizyty prywatne:

- **Chirurgia**
- **Dermatologia**
- **Urologia**
- **Reumatologia**
- **USG, Doppler, Radiologia**
- **Kosmetologia**
- **Trychologia**
- **Podologia**
- **Poradnia dietetyczna DIETIKON**

Wydawca: Towarzystwo Miłośników Rydułtów, Rydułtowy, ul. Plebiscytowa 47, tel. +48 515 828 453; Kolegium Redakcyjne (tel. +48 514 430 689, +48 510 791 300); Red. Nacz. Joanna Rusok, Z-ca Red. Nacz. M. Stebel, Sekretarz: W. E. Jankowska, członkowie: H. Machnik, S. Brzęczek, J. Majer, E. Bluszcz, J. Oleś, A. Kołodziej, Ł. Majer, Ewa Wierzbińska-Kloska; e-mail: kluka.tmr@interia.pl; nasza strona: www.tmrrydultowy.pl; Redaktor wydania: Joanna Rusok, komputerowy skład gazety: Janina Oleś. Zdjęcia na zlecenie TMR wykonują: FOTO BARON Rydułtowy, FOTO SYCHA Rydułtowy, fotoreporterzy: Bernadeta Oślizły, Damian Bizoń, Roman Gunia. Druk gazety: MZ Druk Radlin

Materiały zamieszczone w „Kluce" są zastrzeżone. Redakcja nie odpowiada za treść nadesłanych do druku korespondencji. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji nadesłanych tekstów.